

SLOVENSKI vestnik

Letnik XVI.

Celovec, petek, 22. december 1961

Štev. 51 (10231)

Misli ob prazniku miru

Ničesar ni na svetu, česar bi si človeštvo bolj želelo, kot to, da bi živelo v miru, da bi v miru delalo in uživalo sadove svojega truda. Res, mir je tista dobrina, ki si jo želimo v malem in velikem, mir je tisti cilj, za katerim stremi vsak posameznik in za katerim stremimo vsi kot velika družina. Ti, jaz, mi — vsi, ki živimo od dela svojih rok in svojega uma, vsaki, ki je dobrega srca, ima le eno željo: da bi zavladal mir ljudem na zemlji.

»Mir ljudem na zemlji!« Geslo človeškega rodu, ki se ponavlja skozi stoletja. To je krik človeka, ki živi v svetu malih in velikih nemirov; to je srčna želja nas vseh, ki nas obdajajo številne nevarnosti novih nesporazumov in nadaljnjih zaostroitev; to je soglasna zahteva vseh ljudi in narodov, ki so na lastni koži občutili grozote strašnih vojn in oboroženih spopadov.

Tudi v teh dneh, ko si bomo širom po svetu med svojci in prijatelji izmenjali prazniška voščila, se bo izgovorjena ali neizrečena glavna in prvenstvena naša želja vedno glasila: Mir! In ta želja ne bo ostala samo želja. Postala bo hkrati tudi očitajoče opozorilo vsakega posameznika in vseh miroljubnih narodov tistim, ki nosijo glavno odgovornost za vzpostavitev in ohranitev miru v malem in v velikem. Pravimo glavna odgovornost, ker v resnici smo odgovorni vsi, vsake posameznik in vsi skupaj, mali in veliki narodi, kajti če bi se vsi dovolj odločno in res iskreno zastavili za stvar miru, potem v svetu ne bi bilo povoda za nemire, potem bi ostali brez moči tisti, ki s svojimi sebičnimi dejanji ogrožajo mir.

Obhajali bomo praznik miru. Toda, ali ga bomo praznovali res v miru?

Poglejmo samo po družinah in po bližnji okolici in vprašajmo se brez izbegavanja pred resnico: Ali smo res napravili vse, da bi lahko živeli v miru? Morda bomo ob tej priložnosti le morali ugotoviti, da smo zamedili eno in spregledali drugo, kar lahko postane vzrok nemirov. In v širšem, deželnem in državnem merilu? Je res vse tako, da bi smeli upravičeno govoriti o mirnem življenju in sožitju? Mislimo, da bo treba še zelo veliko naporov za dosego takega vzdušja, v katerem bo lahko vsak živel svoje enako-pravno življenje, v katerem bodo enake pravice in dolžnosti veljale za vse. Dokler pa se pravice delijo z dvojno mero, dokler se živemu ljudstvu skuša s prefrigano igro številke pisati smrtno obsodbo, dokler se zločinska miselnost nacizma in nacionalnega šovinizma še vedno lahko izrodi v nevarne grožnje in celo v dinamične atentate — tako dolgo bo beseda o miru ostala le želja, ne pa stvarno dejstvo. Vsekakor pa je treba ugotoviti, da smo koroški Slovenci za dosego resničnega miru in pravičnega sožitja napravili že ogromne napore in doprinesli velike žrtve; toda pripravljenost je potrebna na obeh straneh, ker le tako je mogoče najti tisto edino in skupno pot, pot medsebojnega razumevanja in spoštovanja, pot sprave in miru!

Se bolj kot v malem pa so skupna prizadevanja za dosego in utrditev miru potrebna v velikem. Tudi v mednarodni politiki je veliko govora o miru, izgleda pa, da razume eden mir tako, drugi spet drugače, vsak pač v tistem smislu, kot to najbolj odgovarja njegovim načelom in koristim. Ko o miru govorijo na Zahodu, mislijo s tem nekaj bistveno drugačnega kot na Vzhodu in obratno mir, kot ga razumejo na Vzhodu, še dolgo ni tudi mir po mnenju Zahoda. V resnici pa vse to ni nič drugega kot v jezik »bladne vojne« prevečena pravila politike, ki se potem v stvarno govorico dešifrirana demonstrira kot kolonialna vojna v Alžiriji in Kongu, kot atomski poskusi in blazna oboroževalna tekma na Vzhodu in Zahodu, kot neodgovorna izzivanja zahodnih tankov v Vzhodni Nemčiji in bodoča žica v vzhodnem Berlinu...

Pa so vendar tudi v svetovnem merilu dane realne možnosti za sporazumno in mirno reševanje odprtih problemov. To je najbolj jasno pokazala letošnja konferenca izvenblokovskih držav v Beogradu: Ne v zastopanju enostranskih interesov in iskanju sebič-

PRIJETNE PRAZNIKE
IN USPEHOV
POLNO LETO 1962
VSEM NAROČNIKOM,
BRALCEM,
SOTRUDNIKOM
IN PRIJATELJEM

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
SLOVENSKEGA VESTNIKA

Ob aretaciji skrunilcev židovskih grobov v Innsbrucku: Proti vandalizmu neonacističnih elementov ne zadostujejo besede obsodbe, marveč so potrebna odločna dejanja

Nedavna izsleditev skrunilcev židovskega pokopališča v Innsbrucku je ponovno z vso resnostjo opozorila na nevarnost neonacizma v Avstriji. Ta nevarnost je danes že tako velika, da ne zadostujejo več besede obsodbe — pa naj bi bile še tako odločne, marveč so nujno potrebni najstrožji ukrepi, potrebna so nedvoumna dejanja, ker le tako bodo nepopoljšljivi nacistični ali neonacistični elementi uvideli, da na avstrijskih tleh ni prostora za njihov vandalizem in za njihovo protidržavno rovarjenje. Vsa demokratična javnost, ki soglasno obsoja pojavo in izgrede neonacizma, pričakuje od pristojnih oblasti, da bodo ravnale tako, da bodo neonacistični ideologiji v naši državi enkrat za vselej odvzete možnosti udejstvovanja.

Kot zločinska skrunilca židovskega pokopališča v Innsbrucku sta bila aretirana dva študenta medicinske fakultete v Innsbrucku, 20-letni Klaus Peter Porsche iz Bad Halla na Zgornjem Avstrijskem in 19-letni Kuno Schraffl iz Bozena na Južnem Tirolskem, ki oba pripadata nemškimi nacionalnim študentskim združenjem v Avstriji.

Ta aretacija je ponovno obrnila zanimanje javnosti na študentska združenja po-

sebine vrste, za kakršna v Avstriji sploh ne bi smelo biti prostora. Namreč na organizacije, ki se že v svojih pravilih zavzemajo za nacistično rasno nestrpnost, poleg tega pa svoje domovine ne vidijo v Avstriji, marveč govorijo le o »nemški domovini«, o »nemštvu« in o »nemških plemenih« ter vzgajajo svoje člane za »značajne, pokončne nemške moše« v priznanju k »usodni skupnosti vseh nemških plemen«. In ta-

Veliki in mali Eichmanni

Večmesečni proces proti nacističnemu krvniku Adolfu Eichmannu je vsaj v prvi instanci končan: sodišče v Jeruzalemu ga je spoznalo za krivega po vseh 15 točkah obtožbe in ga obsodilo na smrt na večalnih. Ker pa je njegov zagovornik dr. Servatius vložil priziv, se bo moral z Eichmannom in njegovimi strašnimi zločini baviti tudi še vrhovno izraelsko sodišče, katerega razsodba bo potem končno veljavna.

Med Eichmannovim procesom se javnost razumljivo ni toliko zanimala za številne druge male in velike »Eichmann«, katerih pa je še kar precej tako v Zahodni Nemčiji in tudi pri nas v Avstriji. Mnogi živijo kot ugledni državljani celo na visokih položajih, čeprav se njihovih rok drži kri nedolžnih žrtv, da bo postavljen pred sodišče kakšen »Eichmann«, kar pa seveda še ne pomeni, da bo našel tudi zaslužen kazni. Vrsta takih procesov je že pokazala, da nacistični zločini danes pri nekaterih sodiščih nimajo prave cene in se celo dogaja, kot pred nedavnim na Dunaju, da je zaradi zločinov med zadnjo vojno pred sodišče postavljeni obtoženec oproščen vsake krivde, ker ga je njegov najmočnejši sodelavec kot razbremenilna priča opisal kot »nedolžnega angela«.

Včasih pa se v mreži pravosodja le vja-mejo kakšne ptičke, ki jih tudi ob največji širokogrudnosti ni mogoče takoj spustiti iz

nih koristi, marveč v skupnem prizadevanju za blaginjo vseh je pot miru.

Naj bi to načelo obveljalo za vse, za male in velike, za človeka in človeštvo — to bodi naša prvenstvena in iskrena želja ob prazniku miru. Kajti potem bomo ta praznik res lahko vsi in povsod obhajali v resničnem in pravičnem miru!

Razširjena seja ZSO

Celovec, dne 17. 12. 1961. — Danes je bila na sedežu Zveze slovenskih organizacij na Koroškem v Celovcu seja Nadzornega in Upravnega odbora ZSO, razširjena s predstavniki včlanjenih organizacij.

Na seji je podal predsednik Upravnega odbora dr. Franci Zwitter poročilo o trenutnem narodno-političnem položaju koroških Slovencev. V nadaljnji točki dnevnega reda je bilo govora o potrebi organizacijske utrditve in obnove tako ZSO kakor vključenih društev.

Odborniki so k obema točkama dnevnega reda spregovorili v živahni diskusiji in izražali tudi kritiko ter dali svoje pobude za delo v bodoče. Pri tem so bila posebno tehtna izvajanja podpredsednika ZSO tov. Hanzija Ogrisa, predsednika Slovenske kmečke zveze tov. Lojza Trunka in člana Upravnega odbora ZSO tov. Srečka Wieserja, katerih izražanja so temeljila na konkretnih izkušnjah dela na terenu.

Po zaključni diskusiji so bila poročila odobrena in so bili sprejeti ustrezni sklepi za bodoče delo naših organizacij za uresničitev pravičnih teženj slovenske narodnoosvobodilne skupine na Koroškem.

ke organizacije so v Avstriji dovoljene in smejo nemoteno razširjati svoje publikacije, s katerimi zavajajo mladino v nezvestobo domovini Avstriji!

Vendar krivda za tako početje ne pade samo na mladino, marveč še posebno na tiste kroge v ozadju, kajti današnja mladina nacizma iz svojih lastnih izkušenj skoraj ne pozna, nacistični štrup ji vlivajo drugi in proti tem bi bilo treba najprej usmeriti neizprosno boj. To so tisti nepopoljšljivi nacistični elementi, ki jih srečujemo povsod tam, kjer gre za obujanje nacistične ideologije, pa tudi tam, kjer gre za akcije nacionalističnih krogov. Saj na primer tudi zločinska razstrelitev partizanskega spomenika v Velikovem in ponovno oskrunjenje partizanskih grobov v raznih krajih južne Koroške spadajo v dejavnost istih sil. Le neposredni storilci so različni, pobuda pa prihaja vedno iz istih vrst, tudi takrat, če se kdo zaletava v prikazovanje nacističnih zločinov — vedno in povsod so v ozadju ljudje, ki se še niso odrekli nacistični miselnosti!

Združenje staršev na slovenski gimnaziji:

Zahtevamo dopoldanski pouk za naše otroke!

V torek je bil na Državni realni gimnaziji in gimnaziji za Slovence v Celovcu dan staršev. Istega dne je bil tudi občni zbor Združenja staršev otrok, ki obiskujejo to srednjo šolo. Na občnem zboru je predsednik združenja, dipl. trg. Urank poročal o delu odbora v pomoč gimnaziji, ravnatelj gimnazije prof. dr. Joško Tischler pa je starše seznanil z razvojem gimnazije v tekočem letu.

Slovenska gimnazija ima v sedanjem šolskem letu že 7 razredov z 268 dijakov. Prvi in tretji razred imata svoje paralele, v drugem razredu pa je nad 40 dijakov. Na tej stopnji je njeno mesto kot gost v posloplju druge šole, ki ima sama okoli 1000 dijakov, s popoldanskim poukom postalo nevzdržno in terja nujno rešitev prostorninskega vprašanja slovenske gimnazije, kjer bo mogoče dopoldanski pouk. Sploh je bilo ob ustanovitvi slovenske gimnazije rečeno, da bo v sedanjem posloplju nameščena le začasno za šolsko leto 1957/1958. Sedaj pa to stanje traja že 5 let in slovenska gimnazija z 9 polnozasedenimi razredi še nima svojih prostorov.

Iz teh razlogov in ker vpliva popoldanski pouk negativno na učni uspeh dijakov in tudi na njihovo zdravje, se je Združenje staršev dijakov Državne realne gimnazije in gimnazije za Slovence v Celovcu ponovno obrnilo z resolucijo na prosvetnega ministra dr. Drimmla in na deželnega glavarja Wedeniga ter zahtevalo vse potrebne ukrepe, da bo tudi otrokom te gimnazije vsaj s šolskim letom 1962/1963 končno omogočen dopoldanski pouk.

Prvi občni zbor novoizvoljene Kmetijske zbornice:

Smo za konstruktivno sodelovanje

v kmečkih zastopstvih na podlagi enakopravnosti

Skupnost južnokoroških kmetov je pripravljena konstruktivno sodelovati v kmetijski zbornici v dobro koroškega kmetijstva, posebej pa še v dobro domačega kmečkega prebivalstva južne Koroške, ki je od gospodarske zaostalosti tega ozemlja še vedno najbolj prizadeto.

Skupnost južnokoroških kmetov je za konstruktivno sodelovanje vseh mandatarijev v kmečkih zastopstvih Koroške na podlagi enakopravnosti ne glede na velikost njihovih obratov in na njihovo narodnost.

To izjavo je pretekli petek v imenu Skupnosti južnokoroških kmetov kot izvoljeni zbornični svetnik podal Mirko Kumer, predsednik Nadzornega odbora Slovenske kmečke zveze, na prvem zasedanju novoizvoljenega občnega zbora Kmetijske zbornice za Koroško. Večina zborničnih svetnikov in navzočih gostov je njegovo izjavo vzela z vidnim odobravanjem na znanje.

Na tem občnem zboru, ki sta mu prisostvovala tudi deželni glavar Wedenig in deželni svetnik Bacher, so bili izvoljeni predstojniki zbornice in pododbori občnega zbora, vsi člani pa so prisegli, da bodo »svo-

je naloge vršili vestno in nestransko». Istočasno so vse štiri frakcije v kmetijski zbornici podale svoje izjave o sodelovanju pri reševanju nalog in dela zbornice.

Za predsednika Kmetijske zbornice je bil tretjič po drugi svetovni vojni izvoljen državni poslanec Hermann Gruber, za podpredsednika pa Stefan Sodač (Bauernbund), Mathias Leitgeb (Freiheitliche Bauernschaft) in državni poslanec Josef Steiner (Arbeitsbauernbund). Občni zbor je določil 9 pododborov in sicer glavni odbor, agrarno- in socialnopolitični odbor ter odbore za rastlinsko proizvodnjo, za živinorejo, za gozdarstvo, za mlekarstvo, za kmetijsko tehniko, za vprašanja gorskih kmetov in paritetni odbor.

Deželni glavar Wedenig je v svojem pozdravnem nagovoru poudaril, da sta de-

želna vlada in deželni zbor že doslej pokazala za potrebe koroškega kmetijstva veliko zanimanje in da imata za težnje kmetijskega poklicnega zastopstva veliko razumevanje. V tej smeri je govoril tudi deželni svetnik Bacher, agrarni referent koroške deželne vlade. Predsednik zbornice Gruber je v svojem nagovoru ugotovil, da sta dosedanje dobro razumevanje in naklonjenost s strani deželne oblasti istočasno dobro znamenje za bodočnost, pri čemer pa se ne sme prezreti, da za uspešno opravljenim delom in težkimi nalogami čakajo zbornico v prihodnjih letih še enako težke, če ne težje naloge. Borba za tržišča postaja vedno težja tako v malem, kakor v velikem. Omejitve kmetijske proizvodnje zgolj na potrebe v naši državi je napačna parola, osnovna naloga je le v tem, da povečamo produktivnost kmetijstva v gospodarsko zaostalih področjih in da jim tako pomagamo k napredku in blaginji. To pa zahteva plodnega sodelovanja zlasti v zbornici. Vsak se mora prizadevati, da bo napravil najboljše, kar napravi more.

Novi občni zbor Kmetijske zbornice za

Žalostne izkušnje z begunci

opozarjajo na sumljivo igro, ki se igra z nepremišljenostjo ljudi

Ves koroški tisk je prejšnji teden obširno in izčrpno poročal o zločinu v Vajški pri Beljaku, kjer je bil umorjen 29-letni železničar Christian Markovitz. V razmeroma zelo kratkem času je varnostnim organom uspelo izslediti storilca v osebi »političnega begunca« Franca Korošca, ki se je po storjenem zločinu zatekel k svoji prijateljici v Spittal, kjer je, kot znano, že celo naselje ljudi, ki so pribežali iz sosednjih držav.

Ta tragični dogodek ponovno z vso resnostjo opozarja na problem tako imenovanih »političnih beguncov« odnosno na stvari, ki se že leta dogajajo pod krinko politične emigracije. To namreč ni edini zločin, ki gre na račun ljudi, kateri so v naši državi iskali in širokogrudno našli pribežališče, ne da bi se pristojne oblasti v zadostni meri zanimale za resnične vzroke njihovega poba iz domovine. Sicer se pač ne bi moglo dogajati, da bi se s širokogrudnostjo naše države v tako velikem številu okoriščali elementi, ki šele po svojem »junaškem« begu iz »zatirane« domovine pokažejo svoj pravi značaj.

Žalostne izkušnje s takimi ljudmi bi morale končno tudi pristojnim činiteljem odpreti oči, kako obsojanja vredna igra se že nekaj let igra pod krinko »političnih beguncov«. Prepričani smo, da bi ob potrebni pazljivosti med vsemi tako imenovanimi begunci le redkokdaj našli primer, kjer bi bili res dani pogoji za priznanje zatočišča iz političnih ali drugih utemeljenih vzrokov. V mnogih drugih primerih pa očitno gre za iztirjene ljudi, ki tudi po prihodu na »svobodni« Zahod ne morejo zatajiti svojih lastnosti in prej ali slej s kaznivimi dejanji pokažejo, kaj v resnici so. In tako marsikatera »begunska tragedija« najde res tragičen konec.

Pri tem pa je treba vedno spet opozarjati na dejstvo, da krivda za taka dejanja ne pade samo na storilca samega, marveč v veliki meri tudi na tiste kroge, ki tudi v naši državi z zlagano bajko o »zlati svobodi« na Zahodu skušajo na račun nepremišljenosti ljudi kovati svoj politični kapital. Eni in drugi zaslužijo najostrejšo obsodbo, od pristojnih oblasti pa bi bilo pričakovati, da se bodo — posebno po bridkih izkušnjah zadnjih let — pri beguncih strogo in kritično ravnale samo po merilih, kot jih zahtevajo načela resnične humanosti.

Jugoslovansko gospodarstvo:

Načrti in izgledi za leto 1962

V teh dneh bo Zvezna ljudska skupščina v Beogradu razpravljala in sklepala o osnutku družbenega načrta gospodarskega razvoja Jugoslavije za leto 1962. Ko so sestavljali ta osnutek, so upoštevali, da je treba v prvi vrsti rešiti probleme, ki so se pojavili letos, ter naloge petletnega načrta. Zato so za glavni smoter gospodarske politike postavili pospešitev dinamike proizvodnje, ki mora naraščati hitreje kot potrošnja.

Računajo, da bo prišlo v prihodnjem letu do razmaha proizvodnje na vseh področjih, predvsem pa v industriji kot vodilni veji gospodarstva. V kmetijski proizvodnji predvidevajo, da se bodo v precejšnji meri razširile površine v družbenem sektorju, kar bo omogočilo sodobne delovne metode. Kot glavno nalogo v zunanji trgovini smatrajo maksimalno povečanje izvoza industrijskih izdelkov.

Družbeni bruto proizvod se bo prihodnje leto povečal v primerjavi z letom 1961 za 13,3 % in bo znašal 7116 milijard dinarjev, medtem ko se je letos povečal le za 7,3 %. Ta porast nameravajo doseči s povečanjem števila zaposlenih v gospodarstvu družbenega sektorja za 167.000 delavcev in s povečanjem produktivnosti dela za 7,2 %.

Ker ima industrija pri ustvarjanju narodnega bogastva vedno večji pomen, bodo prihodnje leto še pospešili njen razvoj. Industrijska proizvodnja naj bi se povečala za 13 %, in sicer s čim manjšim uvozom reprodukcijskega materiala in s čim večjim izvozom proizvodov. Zato predvidevajo, da se bo močno povečala proizvodnja v tistih industrijskih vejah, ki uporabljajo domače surovine ali pa imajo relativno majhne uvozne zahteve. Prihodnje leto bodo v Jugosla-

viji med drugim proizvedli 11,4 milijarde kWh električne energije (letošnja proizvodnja 10 milijard, pred vojno pa komaj 1,1 milijarde), proizvodnja premoga naj bi se povečala od 24,4 na 26,3 milijona ton, proizvodnja nafte pa od 1,4 na 1,7 milijona ton.

Kmetijska proizvodnja bo v prihodnjem letu po načrtih za 23 % večja, kar bo doseženo predvsem s porastom proizvodnje na družbenih posestvih. V prihodnjem letu pričakujejo pridelok 4 milijone ton pšenice in rži, 7 milijonov ton koruze, 3 milijone ton sladkorne pese, 650.000 ton mesa, 2,6 milijona ton mleka, 1,6 milijarde jajc itd. Za dosego takih donosov bodo imeli kmetijski proizvajalci na razpolago 35.000 traktorjev in 6500 kombajnov iz stare produkcije, katerim se bo pridružilo še 6000 traktorjev in 1400 kombajnov, ki jih bodo izdelali med letom. Poraba umetnih gnojil se bo od 1,1 milijona ton letos dvignila na 1,6 milijona ton v leto 1962.

Obseg osebnih potrošnje prebivalstva naj bi se v prihodnjem letu povečal za 8,2 % oziroma za 7,1 % na prebivalca. V družbenem sektorju se bodo osebni dohodki povečali za 11 %. Predvideni porast potrošnje bo omogočila intenzivnejša domača proizvodnja, pa tudi uvoz industrijskega potrošnega blaga in

osnovnih prehranskih izdelkov. Domača proizvodnja avtomobilov naj bi se povečala od 14.000 letos na 20.000, motorjev pa od 40.000 na 50.000. Proizvodnja televizorjev se bo podvojila od 50.000 na 100.000, na razpolago pa bo tudi 443.000 garnitur pohištva.

Svojo proizvodnjo bo povečala tudi tekstilna industrija in bo prihodnje leto na tržišču 386 milijonov kv. metrov bombažnih tkanin, 33 milijonov kv. metrov volnenih tkanin in 27 milijonov kv. metrov svile. Od prehranbenega blaga bo prihodnje leto v trgovinah 350.000 ton sladkorja, 88.000 ton rastlinskih in živalskih maščob, 69.000 ton predelane sadija in zelenjave ter 37.000 ton mesnih konzerv. Proizvodnja cigaret pa se bo povečala od 23 na 24 milijard kosov.

V prihodnjem letu bo v Jugoslaviji zgrajenih 85.000 novih stanovanj, od tega 54.000 v mestih in industrijskih središčih. Za razvoj šolstva in pa zdravstvene ter socialne ustanove pa bo izdanih 74 milijard dinarjev.

Za uresničitev vseh nalog, ki jih nalaga družbeni plan, so za prihodnje leto predvideli za 9 % večje investicije, ki bodo skupno znašale 1433 milijard dinarjev. Od tega denarja nameravajo vložiti v osnovna sredstva 1163 milijard, ostalih 270 milijard pa v obratna sredstva. Nove naložbe v industriji bodo veljale predvsem gradnji novih energijskih objektov in za širjenje domače surovinske osnove, v kmetijstvu pa so investicijska sredstva namenjena mehanizaciji in za nakup novih obdelovalnih površin.

Koroško ima vrsto novih ljudi. Med 13 zastopniki Bauernbunda so od prejšnjih ostali na položajih le 4 vodilni funkcionarji. Freiheitliche Bauernschaft ima od petih dva nova zastopnika, na listi Arbeitsbauernbunda pa je bil k dosedanjim štirim izvoljen Hanzej Ogris kot peti zastopnik.

Kakor doslej imata Bauernbund in Freiheitliche Bauernschaft svoje mandatarije samo iz severnih predelov dežele. Spodnji Zilji, Rož, Guram in južnemu delu velikokoroškega okraja obe stranki nista prisodili niti enega zastopnika. Edina zastopnika s tega ozemlja sta zbornična svetnika Mirko Kumer na listi Skupnosti južnokoroških kmetov in Hanzej Ogris na listi Arbeitsbauernbunda, kateri ga je svojim volivcem tudi izrecno predstavil kot zastopnika slovenskega prebivalstva tega ozemlja.

POŠI ROKEM SVETU

RIM. — Od 9. do 11. februarja 1962 bo v Rimu mednarodno zborovanje solidarnosti s španskim ljudstvom, prirejano v počastitev 25-letnice, ko so prostovoljci šli braniti špansko republiko. Vabilo na to zborovanje so podpisale številne osebe mednarodne politike in kulture, med temi tudi bivši predsednik francoske republike Auriol, ruski pisatelj Ehrenburg, slikar Picasso, bivši francoski ministrski predsednik Moch, angleški filozof Russel, angleški pisatelj Lewis, bivši avstrijski minister Deutsch in mnogi drugi. V pozivu je med drugim rečeno, da tisti, ki so bili leta 1936 blizu španskemu ljudstvu, ne morejo pozabiti, da španski narod, ki je drugim narodom pokazal pot svobode, danes ne uživa niti elementarnih pravic. Poziv zaključuje s izjavo, da se zborovanja lahko udeležijo vsi, ki jim je do rešitve španskega vprašanja, da bodo zahtevali svobodo za Španijo.

BOZEN. — Pred nekaj dnevi so neznani storilci v Južni Tirolski z eksplozivni razdejali dva električna dovoda jambre in je bila zaradi tega prekinjena električna napeljava. Aletat so storili v tekoč dostopnem gorskem kraju, kjer leži trenutno visok sneg. Doslej varnostnim organom še niso uspeli podrobneje ugotoviti.

LICHTENAU. — Zaprl so 51-letnega mizarskega mojstra Alfreda Timpla, ki je osumljen, da je ukradel goltsko Kristusovo podobo, katere vrednost cenijo na okoli 40.000 šilingov. Slike so našli v Timplovi garaži pod tovarnim avtomobilom.

MOSKVA. — V SZ se mudi delegacija zdravstvenih delavcev iz Jugoslavije, ki jo vodi pomočnik sekretarja sveta za ljudsko zdravje dr. Svetomir Jankovič. Jugoslovanski zdravstveni delavci vračajo obisk sovjetskim zdravstvenim delavcem, ki so bili v Jugoslaviji prejšnji mesec. V načrtu je, da delegacija obišče več zdravstvenih ustanov v Sovjetski zvezi.

NEW YORK. — Generalni sekretar OZN U Tan je postal odločen protest brazzavilskemu predsedniku Youlouju, ker je ta prepovedal letalom OZN preleteti ozemlje bivšega francoskega Kongo. Ta odločitev brazzavilske vlade resno otežuje operacije Združenih narodov, predvsem prevoz enot in materiala v Kongo. Kot poročajo, je tudi francoska vlada prepovedala polete letal OZN nad svojim ozemljem.

Jeruzalem. — Ko je predsednik posebnega sodišča v Jeruzalemu sporočil razsodbo obtožencu Adolfu Eichmannu, je ob zaključku procesa, ki se je bil začel v aprilu letos, dejal: To sodišče obsoja vas, Adolfa Eichmanna, zaradi zločinov proti židovskemu ljudstvu, zločinov proti človeštvu in vojnim zločinom, o katerih je sodišče ugotovilo, da ste jih krivi. Predsednik je med drugim izjavil, da so bili zločini, zaradi katerih je bil Eichmann obsojen, preračunani na to, da se zbrže celoten narod s površja zemlje. (In na Koroškem: mali, veliki in največji »Eichmanni« še vedno nekažnovani!!!)

NEW YORK. — Odboru za proračunska vprašanja OZN je bil predložen predlog za rešitev finančne krize OZN z razpisom posojila 200 milijonov dolarjev. Vršilec dolžnosti generalnega sekretarja U Tan je pred nedavnimi opozorili, da bo OZN kmalu zataila v nevarno finančno stisko, že v najkrajšem času ne bodo našli izhoda. U Tan je predlagal razpis posojila 200 milijonov dolarjev, ki bi se amortiziralo v 25 letih. Posojila bi podpisale članice OZN, specializirane agencije in njihove institucije. Med predlagatelji razpisa posojila je tudi Jugoslavija.

RIM. — V ponedeljek so začeli v Reggio Emilia z VIII. kongresom italijanske socialistične mladine. Kongres je obiskalo večje število tujih delegacij, med temi tudi delegacija jugoslovanske mladine.

BERLIN. — Vzhodna Nemčija in Švedska sta doslegli sporazum o povečanju fregovinske izmenjave v leto 1962 za okoli 10 odstotkov.

DZAKARTA. — Blizu središča Džakarte je pred nedavnim požarom uničil okoli 1000 hiš. Več kot 7000 ljudi je ostalo brez strehe.

KAIRO. — Prosvetni ministri kasabaniške skupine se bodo januarja sestali v Kairu, da bi proučili resolucije afriškega kulturnega odbora.

BERN. — Zgornji dom švicarskega parlamenta je odobril sporazum, po katerem bo Švica dala Veliki Britaniji posojilo v višini 215 milijonov švicarskih frankov. Švica je odobrila posojilo s triodstotno obrestno mero. Velika Britanija pa ga bo morala odplačati do konca leta 1964.

BUDIMPEŠTA. — Madžarski pravosodni minister Ferenc Nevezal je parlamentu poročal o predlogu novega kazenskega zakonika. Po njegovih besedah so z novim zakonom ukinitelj možnost, da bi izrekli smrtno kazni za primere kriminala v gospodarstvu in za kazenska dejanja, ki so jih zagretili državljani pod 20 let starosti. Z dosedanjim zakonom je bilo mogoče izreči smrtno kazen tudi mladoletnim za težja dejanja zoper državo in družbo.

Knjižni dar Slovenske prosvetne zveze

Ze zadnjič smo povedali, da bo tudi letos pravočasno za praznike prišel v naše vasi in naše domove knjižni dar Slovenske prosvetne zveze. Mnogi so ga že kupili, drugi naročili in si tako zagotovili lepo zbirko zanimivih in koristnih knjig, ki jim bodo zdaj v zimskem času krajšali dolge večere, hkrati pa jim nudili tudi mnogo koristnega in poučnega ne samo za danes in jutri, pač pa za celo leto in še dalje. Vse tiste, ki zbirke še niso kupili ali naročili, vabimo, da to takoj napravijo pri krajevnem Slovenskem prosvetnem društvu ali pa neposredno pri Slovenski prosvetni zvezi v Celovcu. Dobi pa se knjižni dar SPZ tudi v knjigarni »Naša knjiga«.

Osrednji del knjižnega daru je tudi tokrat

Koroški koledar

ki se letos, kot smo že povedali, predstavlja z novo opremo. Ne samo koledarski del, ki je opremljen z lepimi vinjetami v dveh barvah, tudi ovitek se močno razlikuje od dosedanjih in nam kar na dva načina predstavlja tisti del Koroške, kjer živimo Slovenci. Na prvi strani so trije biseri, s katerimi je simbolizirana jezikovna meja: spomenik Franceta Grafenauerja na Brdu v Zilji; Kostanje, domovina Drabosnjaka; Djekše, najsevernejša vas na Koroškem, kjer živi slovenski živelj. Gotovo ni le naključje in tudi ne samo domišljija umetnika, ki je izdelal osnutek za ovitek, da so ti trije mejniki prikazani v obliki biserov; smisel je globlji, kajti dolžni smo, da kot biser čuvamo zemljo, na kateri so živeli in jo nam izročili v varstvo naši predniki. Na zadnji strani ovitka pa je zgovorno prikazan delež, ki smo ga koroški Slovenci prispevali v zakladnico slovenske kulture znanosti in umetnosti, v zakladnico kulture, znanosti in umetnosti sploh: to so naši »velikani« Andrej Drabosnjak, Urban Jarnik, Matija Majar-Ziljski, Andrej Einspieler, Josip Štefan, Anton Janežič, Peter Markovič, dr. Jakob Sket, Prežihov Voranc in France Grafenauer. Tako letošnji Koroški koledar že na ovitku govori o naši zemlji in o našem ljudstvu, o katerih je obširno govora seveda tudi v vsebini koledarja.

Ljubiteljem leposlovja sta predvsem namenjeni knjigi »Upor obešencev« B. Travna in »Sreča ne prihaja sama« V. Kavčiča. Obširni roman

Upor obešencev

je eno najbolj uspešnih del slavnega pisatelja B. Travna, prevedeno v mnoge jezike in je bilo z uspehom prirejeno tudi za film. To je roman malih, brezpravnih ljudi in njihovega trpljenja, ki pa nazadnje pripelje do upora in do končnega uspeha v mehiški revoluciji, ki je kmalu po prvi svetovni vojni pomedla z zatiralskim režimom. Dogaja se v divjih močvirnih pragozdovih, kjer na pol zaslužnjeni lesni delavci sekajo dragocen les. Krvavo zatiranje nazadnje pripelje do spontanega upora, v katerem pobijejo paznike, delovodje in delodajalce, se polastijo orožja ter se pod vodstvom najhrabrejših in najpametnejših tovarišev začno prebijati iz globoke džungle venkaj v obljudene kraje, trdno odločeni, da pod revolucionarnim geslom »Zemljo in svobodo!« zmago ali poginejo. Delo je napisano napeto in bo do zadnje strani priteglo bralca.

Domače, slovensko leposlovje zastopa po-
vest

Sreča ne prihaja sama

sodobnega slovenskega pisatelja Vladimira Kavčiča, ki se je doslej zlasti uveljavil kot mladinski pisatelj. Njegovo najnovejše delo pa je zgodba mladega človeka, življenjska pot Pavleta, ki se odvija v letih pred vojno in v temnih dneh vojne. Za vse, ki ga poznajo, je Pavle »norček in siromak, ki ga je bog mahnil s prazno vrečo«, vendar v resnici ni tako omejen, marveč čustvene narave, ki se pokaže zlasti v trenutku, ko ga Nemci prisilijo v hajko na partizane in v globoki notranjosti spozna svojo zablodo, da išče in najde izhod iz zavoženega življenja.

Med novimi publikacijami:

„Slovenski etnograf“

V najnovejšem letniku »Slovenskega etnografa« (letnik XIV/1961), ki je pravkar izšel pri Etnografskem muzeju v Ljubljani, so pod uredništvom Borisa Orla in Milka Matičetovega izšle številne razprave, med katerimi je za nas brez dvoma najbolj zanimiva obširna razprava prof. Orla pod naslovom »Ralo na Slovenskem«. To je že drugi del razprave (prvi del je bil objavljen v VIII. letniku Slovenskega etnografa

KULTURNE DROBTINE

● Slovaška leposlovna založba v Bratislavi je v pri-
kupni obliki in primerni opremi izdala izbrane Prešer-
nove pesmi v slovaškem prevodu, in sicer pod naslo-
vom »Strune ljubezni«. Prevod je oskrbel Vítazoslav
Hečko, ki je napisal tudi besedo o Prešernovem življe-
nju in delu.

● Filmski studio UNIKAL v Ljubljani bo na predlog
Turističnega društva izdelal poseben film, ki bo prika-
zoval Bled z njegovimi lepotami in zanimivostmi ter vsem
ostalim, kar zanima slehernega turista. Preleži del fil-
ma, ki bo posnel v barvah in za katerega bodo poleg
slovenske kopije izdelali še angleško, francosko in nem-
ško kopijo, bodo snemali v glavni sezoni prihodnje leto.

● Tudi na Tržaškem merijo oblasti z dvojno mero,
kadar gre za slovensko manjšino. Tako »Primorski dnev-
nik« poroča o namestitvi nadaljnje učne moči na neki
italijanski osnovni šoli-enoarazrednici in pravi: Ničesar
nimamo proti temu, toda pri tem ne moremo mimo ugo-
tevitve, da šolske oblasti uporabljajo dvojno mero; eno
za italijanske šole, drugo pa za slovenske šole, čeprav
šolski zakon pravi, da je slovensko šolstvo na Tržaškem
in na Gorškem enakopravno z italijanskim.

● »Sodobna ameriška umetnost« je naslov razstave,
ki je bila pred dnevi odprta v ljubljanski Moderni ga-
leriji. Priredili sta jo ameriška ambasada v Beogradu
in Moderna galerija v Ljubljani.

Za mlade in najmlajše bralce prinaša le-
tošnji knjižni dar posebno lep izbor.

Josip Jurčič: ROKOVNJAČI
Fran Levstik: MARTIN KRPAN
Istrska narodna: PASTIRČEK

To so tri otroške odnosno mladinske knjige,
bogato ilustrirane, med katerimi bo vsak na-
ročnik knjižnega daru lahko izbral (proti
primernemu doplačilu pa bo seveda mogoče
kupiti vse tri skupaj) in tako pripravil svo-
jim otrokom lepo presenečenje za praznike.

Pravilno vzdrževanje in pravočasno od-
krivanje okvar na motornem vozilu je za
mnoge avtomobiliste in motoriste trd oreh.
In vendar sta prav od dobrega vzdrževanja
odvisni življenjska doba vozila in varna vož-
nja. Knjiga

Za krmilom

bo dobrodošel priročnik šoferjem-amaterjem.
Obravnava vzdrževanje avtomobila in mo-
tornega kolesa, najpogostejše okvare in vsebu-

je nasvete, kako jih sami odstranimo. Svetu-
je nam, kdaj lahko sami posežemo v zamo-
tani mehanizem motornega vozila in kdaj
moramo prepustiti popravilo strokovnjaku.
Tako nam bo ta knjiga ključ za odkrivanje
mnogih majhnih okvar, ki nam tako pogosto
grenijo prijetno vožnjo in ki jih bomo z ne-
kaj spretnostmi lahko sami odstranili.

In proti doplačilu 20 šilingov bomo lahko
še dobili lepo opremljeni slovenski prevod
romana

Ugrabljena strd

ki ga je napisal znani koroški pisatelj Josef
Friedrich Perkonig. Mnogim ta povest ne bo
več nova, saj so jo lahko slišali v celovškem
radiu, ravno zaradi tega pa si jo bodo tem
bolj želeli tudi v knjižni obliki, da jim bo
še večkrat pripovedovala o starem znancu —
Lukežu in njegovem malem svetu, v katerem
se je odvijalo njegovo življenje.

Tako nam Slovenska prosvetna zveza s
svojim letošnjim knjižnim darom za malen-
kostno ceno 50 šilingov v pravem pomenu
besede poklanja bogato zbirko šestih lepih
slovenskih knjig, ki nam bodo posredovale
mnogo lepih ur zanimivega branja, poleg
tega pa še krasile našo domačo knjižno poli-
co, ki je zgovoren odraz našega odnosa do
književnosti in merilo naše kulture.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

in v njo vključene

Slovenska prosvetna zveza
Zveza slovenskih izseljencev
Slovensko šolsko društvo
Zveza slovenskih žena
Slovensko planinsko društvo

Zveza slovenskih zadrug
Slovenska kmečka zveza
Zveza koroških partizanov
Slovenska fizikultura zveza
Zveza slovenske mladine

želijo vsem svojim članicam in članom, somišljenikom, sodelavcem in prijateljem
prijetne praznike in srečno novo leto!

JANKO PLETERSKI:

Manjšinska zakonodaja na Koroškem po drugi svetovni vojni

V poznejši objavi tega predavanja
v reviji »Der Donauraum« je pravo-
no stališče prof. Ermacora podrobn-
je razloženo in ga tukaj citiramo
dobesedno: »Avstrijska pravna ure-
ditev ne pozna nobene norme, ki bi
ustavnopravno varovala pravico
staršev. Evropska konvencija za za-
ščito človekovih pravic in osnovnih
svobod iz dne 4. novembra 1950
s svojim dodatnim protokolom z dne
20. marca 1952 (BGBI. Nr. 210
1958) pa je prinesla spremembo, ka-
kršno je naznanjala že Splošna de-
klaracija človekovih pravic z dne
10. decembra 1948. Če v le-tej go-
vori tretji odstavek čl. 26 o pravi-
ci staršev, da določijo vrsto vzgoje
za svoje otroke, določa čl. 2 prav-
kar omenjenega dodatnega protokola
pravico staršev, da zagotovijo vzgojo
otrok v skladu s svojim lastnim ver-
skim in svetovnonazorskim prepri-
čanjem. Čeprav je treba priznati, da
svetovnonazorsko prepričanje star-
šev ne vključuje nujno tudi njihovo
pravico določati vzgojo otrok, je tre-
ba vendarle spoznati, da čl. 2 leg-
cit. določa minimum pravice star-
šev, ki ga je Avstrija dolžna spo-

štovati.« Vidimo, da je druga, po-
drobnejša formulacija v primerjavi
s prvo mnogo manj določna, da ne
postavlja neposredne zveze med čl. 2
dodatnega protokola in pravico star-
šev v koroškem manjšinskem šolstvu
in da izzvenj nekako defenzivno.
To je verjetno posledica nastopa
predstavnikov koroške slovenske manj-
šine, ki je po predavanju prof.
Ermacora takoj opozoril na ne-
vzdržnost njegove teze. Svar ne bi
bila niti tako pomembna, če ne bi
medtem ta prvotno profesorska te-
za postala uradna trditev avstrijske
zakonodaje.

Posvetovalna skupščina Evropske-
ga sveta je za svoje poročilo o po-
ložaju narodnostnih manjšin v Evro-
pi dobila gradivo od nacionalnih
parlamentov, o pravem položaju
Slovencev na Koroškem torej od
avstrijskega državnega zbora. Očit-
no je, da je to gradivo brez poseb-
ne obdelave prišlo v poročilo. V od-
stavku, ki govori o koroškem manj-
šinskem šolskem zakonu, je poudar-
jeno, da ima vsak otrok pravico do
slovenskega, oziroma do dvojezičnega
pouka, s pogojem, da starši to

želijo in da to voljo izrazijo »z de-
janjem volje« (acte de volonte). K
tej ugotovitvi je pristavil komentar:
»Ta pogoj je, med drugim,
ustrezen členu 2 dodatnega proto-
kola k Evropski konvenciji človeko-
vih pravic.« (Doc. 1002, 14. september
1959, odstavek 13) — Evropska
konsultativna skupščina je torej
sprejela tolmačenje avstrijske zaka-
nodajne oblasti, da pomeni uvedba
pravice staršev v koroško šolsko ure-
ditev obenem tudi izvedbo določb
Evropske konvencije človekovih pravic.
Nekritičnost, s katero je Evrop-
ska posvetovalna skupščina akcep-
tirala v koroškem vprašanju avstrijs-
ko tezo kot dokazano, je sicer do
neke mere razumljiva, saj je ta skup-
ščina na drugi strani s prav istim
poročilom dejansko zavrnila priza-
devanje Avstrije, da bi evropsko
organizacijo vpeljala v reševanje juž-
notiroškega vprašanja. Nevzdržnost
avstrijske teze pa zaradi tega ni po-
stala nič manjša, čeprav je značilno,
da se prof. Ermacora v svoji raz-
pravi še sklicuje na ta dokument
Evropske posvetovalne skupščine kot
na dokaz utemeljenosti svoje teze.

Ali torej tolikokrat citirani člen 2
dodatnega protokola res kaj govori
o pravici staršev v manjšinskem šol-
stvu? »Država mora,« določa ta
pravni tekst, »pri izvajanju funkcij,

ki jih prevzema na področju vzgo-
je in pouka, spoštovati pravico star-
šev, da si zagotovijo to vzgojo in ta
pouk v skladu s svojimi verskimi
in filozofskimi nazori.« Drugega nič.
Trebaja je že precej poguma tistemu,
ki skuša iz tega predpisa konstru-
irati direktno meddržavno obvez-
nost za Avstrijo, da v koroško
manjšinsko šolstvo uvede pravico
staršev.

Ne glede na vprašanje, ali lahko
pristop Avstrije k neki mednarodni
konvenciji sploh ustvari zanjo ob-
veznost, ki bi bile v nasprotju z
obveznostmi iz državne pogodbe,
nam analiza pravice staršev v šol-
stvu, kakor jo vsebuje Splošna de-
klaracija in Evropska konvencija
človekovih pravic, pokaže neuteme-
ljenost sklicevanja na te pravne tek-
ste v vprašanju manjšinskega šol-
stva na Koroškem.

Člen 26 Splošne deklaracije, ka-
terege omenja prof. Ermacora, po-
stavlja na prvo mesto pravico do
brezplačne in obvezne osnovne izo-
brazbe (med pravico in obveznostjo
njenega uživanja torej ne vidi pro-
stovoljstva), nato zahteva, da mora ta
izobrazba imeti za cilj popoln raz-
voj človekove osebnosti in vzbuja-
nje razumevanja, strpnosti in prijatel-
stva med narodi. Po teh osnovnih
zahtevah, ki jih postavlja izobrazbi,

končno določa, da imajo starši prvi
pravico, da odločijo, kako naj se nji-
hovi otroci izobrazijo. Gotovo je,
da predstavljajo vsi trije odstavki
tega člena celoto in da izvajanje
enega izmed njih ne more biti v na-
sprotju z zahtevami ostalih dveh.
Z drugimi besedami, tudi pravice
staršev ni mogoče tretirati kot abso-
luten postulat in jo je mogoče izva-
jati samo v okviru zahtev celotnega
člena. Očitno pravica staršev ne mo-
re iti tako daleč, da bi na primer
roditelji lahko svojega otroka odte-
gnili obvezni osnovni vzgoji. Prav
tako ta pravica ne more biti v na-
sprotju z zahtevo po vzbuja-
nju otrokove osebnosti. Že s tega
vidika se pokaže, da čl. 26 Splošne
deklaracije in v njem vsebovana
pravica staršev ne daje opore, kaj
šele da bi nalagal obveznost, za to,
da je avstrijska zakonodaja namesto
doslej obvezne dvojezične vzgoje
vedla v manjšinsko šolstvo na Ko-
roškem sistem, ki perpetuira vsako-
letni pritisk na slovenske starše ob
vpisu v šolo in ki pospešuje nacio-
nalistični boj in ki vrhu tega one-
mogoča večini slovenskih otrok skla-
den razvoj osebnosti, ker jim jemlje
osnovno vzgojo v materinščini.

(Se nadaljuje)

Družinski praznik

Od nekdaj velja praznik miru — božič — kot družinski praznik. Sredi napornih ne- nebnih prizadevanj za vsakdanji kruh, pogostih in strastnih borb vseh proti vsem, zasveti na praznik v tihi noči iskra dobrega človečanstva, beseda dobrih voščil ter želja in lepa ubrana pesem se dotakne srca.

Očiščena so srca, prepojena z dobrim in lepim, ko vabi božični praznik vse člane družine, da se vsaj to tiho noč povrnejo k toploti domačega ognjišča, da preživijo praznik s svojimi dragimi in si povedo, da se imajo radi. Kako čudovito je, ko prihitijo odrasli otroci iz daljnih krajev v naročje matere, ki jih je pestovala in pritiskala nase, da se pozdravijo in morejo stisniti morda žuljevo roko skrbnega očeta-roditelja ter se za urice zadržijo v krogu bratov, sester, stricov in tet, ki še živijo pod domačim krovom.

Družina je prva najbolj naravna celica v družbenem sestavu. V družini je doma raj, lahko pa je tudi pekel, če ne prevladujejo ljubezen, medsebojno spoštovanje in obzirna strpnost. Nemir in nesoglasje v družini je nesreča, je zlo, in treba je krepiti moralne vrline, prevladuje naj razum in zdrava razsodnost. Zaradi resnične sreče in zadovoljstva v fundamentalni celici človeške družbe je treba sprostiti srca umazanosti jeze, sovražstva, sebičnosti in zlobe, kar vanje natresa razrovi in iztirjeni svet. Majhni spori, ki so včasih neizogibni, naj se poravnajo in nikdar naj se družinski člani ne razhajajo v sovražstvu, ker nihče ne ve, kje ga čaka konec življenjske poti.

Dobre plemenite družine ustvarjajo dobro sosese, lepo in prijetno sožitje v vasi, v deželi in med vsem ljudstvom. Lepa voščila in dobre želje za praznike naj ne bodo le vljudnostne fraze in naj ne veljajo le ob teh dnevih, temveč vedno in ob vsem življenju.

Gotovo, mnogo dobre volje je treba in približevali se bomo lepemu motivu božičnega praznika: Mir ljudem na zemlji!

Občni zbor domače zadruga

Bilčovs. — Preteklo nedeljo je imela naša domača Hranilnica in posojilnica svoj redni letni občni zbor. Izmed res razveseljivega števila članov naše zadruga se jih je na občnem zboru zbralo toliko, da je bila sklepčnost vidna na prvi mah.

Predsednik zadruga, Miha Kulnik, p. d. Pipan v Želučah, je s pozdravnim nagovorom otvoril zborovanje ter izrekel posebno topel pozdrav poslevodečemu podpredsedniku Zveze slovenskih zadrug dr. Mirtu Zwitteru, ki je tudi prispel na občni zbor ter je s svojim znanjem in izkušnjami pri vsem poteku dnevnega reda zelo stvarno sodeloval.

Po običajnih formalnostih je predsednik podal poročilo o delovanju naše zadruga, ki zajema kreditni in blagovni oddelek. Vsi navzoči so z zadoščenjem in spontanim odobravanjem vzeli poročilo na znanje. Pa je tudi razumljivo, kajti iz poročila je bilo posneti, da ugotavlja zadruga v poslov-

Sledilo je poročilo nadzornega odbora. Pri pregledih računov in delovanja obeh sektorjev je nadzorni odbor ugotovil, da odgovorni za kreditni sektor kakor tudi blagovni oddelek brezhibno vodijo svoje posle. Brez dvoma je tudi temu pripisati lep napredek zadruga.

V priznanje za vestno izvedeno zadržno delo je občni zbor podelil upravnemu in nadzornemu odboru razrešnico. Pri volitvah so bili v upravni odbor izvoljeni dosednji odborniki, dodatno pa je bil v odbor izvoljen še Miha Weber, p. d. Rat v Želučah. Tudi nadzorni odbor je bil z majhno spremembo potrjen v dosedanjem sestavu.

Navzoči predstavnik Zveze slovenskih zadrug dr. Mirt Zwitter je na podlagi zadnjega revizijskega poročila podal mnoge dragocene in koristne pobude za še uspešnejši razvoj zadruga za bodoče in prihodnja leta.

Polni najboljših sklepov za še pojačeno dejavnost v koristni domači zadržni gospodarski ustanovi so se po zaključku razšli zavedni zadržniki.

Pliberk

Pravijo, da se neka predarlška tekstilna industrija zanima za to, da bi v okolici Pliberke postavila zadevni tovarniški obrat. Kakor vemo, ima občina Blato že kupljeno zemljišče, ki je namenjeno za izgraditev kakšne tovarne. Morda se bo zanimanka iz Predarlške odločila za to parcelo, ki je prav v bližnji okolici Pliberke. V tovarni bi bile zaposlene predvsem ženske delovne moči in bi bilo morda zaradi tega podjetja manj želja po zaposlitvi in zaslužku v Svici. Gotovo bi takšno podjetje koristilo tudi domačemu gospodarstvu, kajti prislužen denar bi ostal v domačem gospodarstvu v korist trgovinskih, gostinskih, obrtnih in samoumevno tudi v prid kmetijskih obratov. Izgradnja industrijskega centra v pliberškem kraju smatrajo za možno v zvezi z izgraditvijo tako imenovane

podjunske železnice. Razen preskrbe dela domačim delojemalcem bi tovarna vsaj nekoliko koristila tudi temu novemu železniškemu prometu, ki so mu že ob slavnostnem prvem vbo- du z lopato prerokovali devetmilijonski letni deficit. —

Nedavne snežne padavine so povzročile na sadnem drevju v pliberški okolici, predvsem v začetku hribovitih kmetij, veliko škodo, ko se je sadno drevje lomilo pod težo snega, ki je padal na debelo na veje, ki jih je prej prepočil dež. Neprecenljiva škoda pa je nastala v gozdnih kulturah, ko je vsevprek polomljeno drevje in med tem povečini mlado in nedoraslo. Po napornem delu sprave tega lesa bo izkupiček le neznamen, ker bodo mogli iz tega napraviti povečini le jamski in brusni les. Največja škoda pa je v tem, ker je bilo mlado drevje uničeno v najlepši rasti, mnogemu drevju pa je polomilo vrhe, tako da škoda ni le trenutna, temveč se bo občutila tudi v bodoče.

Bistriški in Libuški potok, ki se izlivata pri Pliberku, sta ob vsakem večjem deževju nevarna, da stopita čez bregove in povzročata škodo v kletih, vrtovih ter na njivah in travnikih. Taki primeri so se pripetili zelo pogosto in čisto prav grozeči. Tudi tej skrbi bodo v doglednem času napravili konec, ker uradno so se začeli dne 8. decembra z regulacijo potokov s slavnostnim aktom ob simboličnem prvem vbo- du z lopato, ki so jih izvedli deželni svetnik dr. Kerstnig, sekcijski šef od zveznega ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo dipl. ing. Güntschl ter pliberški župan Micheu. Slavnostni govor je imel deželni svetnik dr. Kerstnig, ki je med drugim dejal, da je tudi ta regulacija v zvezi z gradnjo podjunske železnice, pri čemer je prav tako nujna odstranitev nevarnosti poplav. Stroški delne regulacije teh potokov bodo dosegli vsoto 3,5 milijona šilingov.

SPZ NAZNANJA

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“
v Bilčovsu

bo na Štefanovo, 26. 12. 1961, ob 19.30 uri
v gostilni pri Miklavžu uprizorilo lepo igro

„REVČEK ANDREJČEK“

Vse prav iskreno vabimo!

Vesele praznike in srečno
novo leto 1962, polno delovnih
uspehov, želijo svojim odbornikom,
članom in prijateljem

Zveza slovenskih zadrug v Celovcu

in v njej združene Hranilnice in posojilnice,
Kmečke gospodarske zadruga,
Južnokoroška gospodarska zadruga,
Živinorejske zadruga, Južnokoroška
semenarska zadruga, Podporno društvo
proti požarom v Selah

Marjetica sanja

Za mestom, v revni četrti, so živeli oče, mati in mala desetletna Marjetica. Njen oče je bil brez dela že več let. Družino je preživil s tem, da je hodil na sezonsko delo v tuje države. Dve leti pred strašno drugo svetovno vojno pa se je oče tu namahnil sreča in bil je sprejet na delo v mestni tovarni. Delal pa je komaj nekaj mesecev in že je izbruhnila — stavka! V tovarni so prenehali z delom in Marjetkin oče se je večkrat pojavil na govorniškem odru.

„Delavci in delavke! Ne smemo prenehati s stavko. Vztrajajmo tako dolgo, da nam bo lasnik zvišal plačo.“

Zmagali so. Lastnik jim je zvišal plačo; delavci so se vrnili na delo. K njim na dom pa so prišli žandarji, premetali kočo in besno kričali.

„Kdo je vodil stavko? — so spraševali.

Oče se je nasmehnil. „Delavci, pet sto delavcev je vodilo...“

Zapadel je sneg, pritisnil je mraz, da je pokalo drevje. In nekega dne, zgodaj zjutraj, so žandarji buhnili v koč. Suvali so očeta in ga uklenili.

Pol leta je preteklo, ko je po skrivnem potu priromalo pisemce. Pisal je oče iz ječe. Takole je pisal:

„Pozdravljeni. Sem v lesenih barakah brez oken. Je strašen mraz. Veliko nas je, samih „sorodnikov“. Zdrav sem. Kaj pa vidite? Mamica, pazi na Marjetko! Bodite brez skrbi — mogoče se kmalu vidimo. Vajin očka.“

Bližalo se je Štefanovo. Takrat je imel oče god, ki so ga vedno praznovali. Marjetica bi mu rada v ječo nekaj poslala. Ali kaj?

In tisto noč pred očetovim godom je

Marjetica sanjala. Na čelo ji je sedla sinčica in ji takole govorila:

„Pojdi daleč, daleč... tam boš videla jezero in sredi jezera veliko hišo. V veliki hiši je bradati mož Vseh dobrot. Poprosi ga in dal ti bo darilo za očka.“

Vstala je, se oblekla in stopila v mesečno noč. Dolgo je hodila po snegu in mrazu in zašla v temen gozd. Ni vedela, kod bi krenila, pa je začela jokati. Ni dolgo točila solze, ko je pricapljal velik medved in jo nagovoril.

„Ne joči, deklica. Kam si namenjena?“

„K bradatemu možu Vseh dobrot.“

„Sedi mi na hrbet, ponesel te bom.“

Odnese jo je čez dol in breg. Utrudil se je in jo posadil na smrekov panj. Takoj je izginil, Marjetica pa je glasno zajokala.

„Oh, jaz uboga revica!“

Pa je pritekel jelen z lepim rogovjem.

„Zakaj jokaš, dečva?“

„Rada bi k bradatemu možu Vseh dobrot, pa ne znam poti...“

„Zlezi mi na hrbet in primi se za rogove, ponesel te bom.“

In jelen jo je ponesel čez plan in breg. Tudi on se je upehal. Odložil je Marjetko za grm in izginil.

Marjetica pa je še bolj milo zajokala.

„Joj, joj — kaj naj počnem?“
Priprhtal je planinski orel in jo nagovoril.

„Punčka, zakaj pretakaš solze?“

„Rada bi k bradatemu možu Vseh dobrot.“

„No, to pa ni tako strašno. Sedi mi na hrbet in objemi me okrog vratu.“

Marjetka je tako storila in orel jo je ponesel v širne višave. Dolgo sta plula visoko pod oblaki in naenkrat je vzkliknila Marjetica:

„Joj, jezero!“

Orel se je spuščal vse niže in niže. Pristal je sredi jezera pred čudovito, veliko hišo.

„Tu stanuje bradati mož Vseh dobrot“, je dejal orel in odložil Marjetko.

Darilo Gorinšek:

Novoletna noč

Nocoj nebo je polno zvezd,
vse zvezde so srebrne
in izmed teh bleščočih zvezd
nobena se ne utrne...

Rodovom mladim zvezde te
bodo na vek sijale,
v svetle, zadovoljne dni
jim bodo pot kazale!

Novoletna zgodba

To se je zgodilo enaintridesetega decembra, ampak ne enega od preteklih enaintridesetih decembrov, ampak nekega prihodnjega, ki ga ni od nas še nihče doživel.

Zima je bila običajna: malo snega, malo leda. Vsi so se pripravljali na novoletne praznike.

Pri Vladimiru so krasili jelko.

— Svečke! — je nenadoma vzkliknila mama. — Pozabila sem kupiti svečke! Vladimir, odleti brž v prodajalno... pohiti, da prej ne zapro!

Deček se je povzpел na streho in sedel v svoje letalo. Odletel je v prvo prodajalno. Ampak v njej je bila takšna gneča, kakršna je vsakega enaintridesetega decembra. Odšel je v drugo in tretjo prodajalno, ampak povsod isto. Brez svečk pa se ne sme vrniti. Kakšna bi bila jelka brez svečk!

— Izposodil si bom svečke od Kvan-Tu-Hina! — se je nenadoma spomnil Vladimir. To je bil njegov najboljši prijatelj.

Kvan-Tu-Hina je našel v garaži.

— Dal ti bom svečke, — je rekel Kvan-Tu-Hin, — samo skoči z menoj na južni tečaj! Obiskati moram pingvinko. Dobila je mladiča.

— Pozno je že, — se je obotavljal Vladimir.

Treba je vedeti, da je tedaj dobil vsak otrok po eno žival, ki je zanj moral skrbeti. Živali so živele v svobodi, otroci pa so jih obiskovali, jim nosili hrano in jih negovali. Vladimir je imel na primer noja v Afriki. Noj je sicer neumna žival, toda Vladimir ga je vseeno imel rad, ker je bil njegov.

— Odnese bom najprej svečke domov, — je dejal Vladimir.

— Ni potrebno, — je dejal Kvan-Tu-Hin. — Vrnila se bova pred Novim letom. Točno tedaj, ko bo treba svečke prižgati. Vzela bova očkovo raketo.

Kvan-Tu-Hin je bil znan znanstvenik, njegova raketa pa ena najboljših na Zemlji. V njej je bilo goriva in hrane za leto dni.

Neopazno sta potisnila vozilo iz garaže. Kmalu sta prispela na južni tečaj. Našla sta pingvinko, se malo poigrala z mladičkom in dala materi hrano za nekaj dni. Pingvinka je zadovoljno kvakala.

Nato sta se malo sprehodila po ledeni plošči in občudovala zvezdnato nebo.

— Ali si bil že med zvezdami? — je vprašal Kvan-Tu-Hin.

— Nisem.

— Pa na Mesecu?

— Tudi ne.

— Bi hotel odleteti nanj?

— Seveda. Samo nocoj ne moreva. Moram prinesiti svečke.

— Nocoj sploh nihče ne bo opazil, da te ni. Jutri zjutraj se vrneva.

Vladimir se je naglo odločil.

— Dobro. Morda me res ne bodo pogrešali. Ampak ne smeva se dolgo zadržati tam!

In tako sta odpotovala na Mesec. Z velikansko brzino sta se oddaljaval od vesele Zemlje, ki je pričakovala Novo leto. Dolgo sta potovala, a jima ni bilo dolgčas. Priplula sta do Meseca, ga dvakrat obkrožila, potem pa sta pristala na njem.

— No, kako ti je všeč? — je vprašal Kvan-Tu-Hin.

— Imenitno! — Vladimir je bil navdušen.

— Raketa ima goriva za leto dni. Lahko bi odplula še na Mars in Venero! — je pripomnil Kvan-Tu-Hin.

Lahkomiselna dečka nista mnogo razmišljala. Odletela sta. Bila sta sama v ogromnem prostranstvu. Zdelo se je, da potujeta že sedem sto let, čeprav je minilo šele nekaj mesecev, odkar sta odletela z Zemlje.

Ko je Vladimirova mama hotela prižgati svečke, je opazila, da Vladimira ni. Zaskrbljena je odhitela k Kvan-Tu-Hinovi mami. »Gotovo sta skupaj kam odšla,« je dejala

DARILO

Zmračilo se je že, ko je Tom iz svoje sobe naskrivaj kukal v predsobo, kjer je stala novoletna jelka. Darila so bila že naložena pod njo, med njimi tudi Tomova. Prvič je kupil darila od svojih prihrankov in zato je bil zelo ponosen.

Bil je vznemirljen. Oče mu je rekel, da je treba svojemu bližnjemu darovati tišto, kar bi sam želel imeti. Tega nasveta se je Tom držal. Očetu je kupil nalivno pero, materi koledar, babici pa... babičino darilo je bilo v podolgovati rdeči škatlji. Zaradi tega darila je imel največ skrbi. Spomnil se je, da je babica nekoč dejala: „Zmanjkalo mi je mila za umivanje, tako rada bi imela rožno milo!“ To se pravi, da bi babica hotela imeti rožno milo, on pa ji je kupil pribor za ping-pong. Zdaj je babica jokala, ko je zagledala darilo. Kaj naj napravi! Ali je napravil napako!

Tako je stal nekaj časa, potem se je odločil. Počasi je pristopil k jelki, vzel za vitek za babico in neopazno odšel iz hiše. Na drugi strani ulice je bila trgovina.

— Rad bi vrnil tole darilo! — je rekel Tom sramežljivo prodajalcu. — Ali imate morda rožno milo!

— Tega nimamo, v sosednji trgovini imajo milo...

Ko je prodajalec jemal iz škatle pribor za ping-pong, je Tom komaj zadrževal solze. Kako si je želel pribor za namizni tenis! Z denarjem je stopil k vratom, ko je prodajalec zaklical:

— Mali, pozabil si pismo v škatlji!

Tom se je začudil. On ni dal nobenega pisma v škatljo.

— Prečitajte, prosim, kaj piše na njem!

Prodajalec je smehljaje prečital:

„Mojemu Tomu — njegova babica!“

(Iz angleščine)

Dve snežinki

Dve snežinki,
dve belinki
sta na vejo
se ujeli;

ko je vstalo
svetlo sonce,
sta si kodrčke
razpleli.

Dve snežinki,
dve belinki
sta se v soncu
raztopili

v dvoje kapljic
spremenili;

njuni kodri
zlati, zali,
so se v kapljah
zableščali.

Pravilno izbirajmo darove

December je čas, ko izbiramo darila. Ta pa morajo napraviti veselje, česar ne bomo dosegli tako lahko. Kdo ima v današnji naglici še čas, da bi na dolgo in široko razmišljal o darilih. Večkrat kupimo darilo v naglici, nepremišljeno. Takšno brezosebno darilo pa ne bo napravilo veselja. Pri obdarovanju moramo premisliti, komu podarimo, kaj in kako. Najprej v mislih dobro pretehtamo človeka, ki ga hočemo obdariti. Prepozno je, če to storimo prav v zadnjih trenutkih pred prazniki. To velja zlasti za tiste, ki hočejo darilo sami izdelati.

Darilo je znamenje ljubezni, prijateljstva, hvaležnosti, spoštovanja. Ni važna denarna vrednost darila, ampak dejstvo, da smo ga dali res iz srca. Prav zato imajo posebno vrednost doma izdelana darila. Dandanes smo že pozabili smisel pravega obdarovanja in darujemo draga, bahava darila, s tem pa obdarovancu, zlasti otroku, večkrat prav slabo ustrežemo.

Darilo je treba pravilno zaviti in izročiti, znati pa ga je treba tudi sprejeti in se zanj zahvaliti. Daril ne izročamo kar na hitro med vrati, ampak dajmo tej majhni ceremoniji svečan okvir. Darila navezujejo ljudi in če bomo nekaj prazničnega vzdušja čutili še vse leto, potem smo dosegli namen.

ZA DOM IN GOSPODINJO

*** J ** E ** L ** K ** A ***

Ali ni neprijetno, če začno prekmalu odpadati iglice z božične jelke? Jelka bo ostala lepa dlje, če jo za dva dni, preden jo okrasimo, postavimo v vodo, ki smo ji dodali precej glicerina.

Madeže od sveč na preprogi le s težavo odstranimo. Zato zavarujemo preprogo s staro odejo. Papir ni priporočljiv, ker se hitro vname, pa je nesreča tu.

NASVET

● ZA ČIŠČENJE LAKIRANE MIZICE je potrebno naslednje: najprej jo s svilenim krpo obrišite, da ne bo prašna, nato jo očistite z mlačno otrobovo vodo in potem zopet nalahko drgnite s svilenim krpo, dokler se ne posuši. Otrobova voda: na kos gaze denite 20 dekagramov otrobov, čez nje vlijte pol litra krova; stisnite jih in odcedite vodo.

S papirjem preprečimo zmrzovanje

Z zimo pridejo v gospodinjstvo povsem druge skrbi, kakor v drugih letnih časih. Zlasti je hudo, če nimamo pripravljene kurjave, če otroci nimajo tople obleke in trdne obutve. Seveda so pa razen tega še druge skrbi. Mraz sili v vse kote našega stanovanja, v kleti, in zlasti se jezimo in nas stane tudi denarja, če zdrkne toplomer nenadoma pod ničlo. Zelo veliko zmrzovanja lahko preprečimo s prav preprostim in poceni sredstvom — s papirjem.

Vsi vemo, da je papir slab prevodnik toplote. To se pravi, da stvar, ki je zavita v papir, dolgo ohrani svojo temperaturo. Razen tega pa je tudi zrak, ki ostane med posameznimi polami papirja še slabši prevodnik toplote.

Če v sobah vzlic dobremu kurjenju čutimo mrzel tok pri nogah in hrbtu, pomeni, da se okna in vrata slabše zapirajo. To ugotovimo tako, da prižgemo svečo in jo držimo pri špranjah vrat in oken. Tam, kjer plamen sveče plapolja, moramo zapaziti špranje s papirjem. Lahko papir zmečkamo in

Sveče morajo stali pokonci, da bo jelka videti lepša. Zato svečke za kratek čas pomočimo s spodnjim koncem v vročo vodo. Vosek se bo nekoliko omehčal in svečo bomo lažje vtaknili v svečnik. Ko se bo vosek spet ohladil, bo sveča čvrsto tičala v njem.

Namesto jelke lahko samo mizo okrasimo s svečami. V ta namen si sami izdelajmo originalne „zimskie“ svečnike. Potrebujemo smrekove, jelkove ali borove storže. Prerežemo jih v sredini, vtaknemo skoznje od spodaj debelo buciko in nanjo nasadimo svečo, potem ko smo prej podložili okroglo kartonasto ploščico, da bo sveča trdneje stala. Vse skupaj pritrdimo na tri močnejše bucike s pisanimi glavicami, ki služijo za oporo.

Lahko pa odrežemo le vršiček storžka in v storž vtaknemo svečo. V tem primeru je svečnik preležak, da bi ga mogle držati le tri bucike, zato ga z žebljem pritrdimo na smrekovo vejico.

ga zatlačimo v špranje ali pa iz njega napravimo zvitek in potem čez prelepimo. Če imamo v sobah zelo mrzel pod, je dobro pod preproge položiti več pol časopisnega papirja. Tudi kamenit pod ne bo tako strupeno mrzel, če bomo pod tekač položili nekaj pol papirja.

Krompir v kleti prav gotovo ne bo zmrznil, če bomo zaboje, v katerih hranimo krompir, obložili s časopisnim papirjem in ga tudi pokrili z njim. Papir je prav tako koristen kot slama, razen tega pa ima to prednost, da je čistejši. V časopisni papir zavijemo tudi jabolka, hruške in podobno. Tako bomo ozimino prav gotovo obvarovali pred mrazom.

Povsod tam, kjer imamo vodovodne cevi v nezakurjenih prostorih, jih moramo oviti s časopisnim papirjem, ki je mnogo boljši kot čunjce.

Če bomo v hiši posamezne stvari tako zavarovali proti mrazu, prav gotovo ne bo nepotrebne jeze.

V pripravi za praznovanje

NOVOLETNA POGAČA

1/4 l mleka, 1—2 dkg kvasa, 50 dkg moke, 3 žlice sladkorja, 6 dkg surovega masla, margarine ali olja, sol, 2 jajci; 6 dkg rozin, 2 dkg orehov, žep janeža.

Kvas razdrobimo v žlicah mlačnega mleka in v žlici sladkorja ter postavimo na toplem prostoru, da vzhaja. V skledo presejemo moko, ji dodamo vzhajan kvas, ostalo mleko, maščobo in rumenjaka. Vse dobro zmešamo in stepamo 10 minut. Stepeno testo pokrijemo in pustimo vzhajati. Vzhajano stremo na desko, vgnemo vanj rozine, orehe in stločen janež. Iz testa napravimo dva hlebčka, ki naj ponovno vzhajata. Vzhajana damo na pomazano ploščevino z jajcem, trikrat prerežemo navzkriž in pečemo v srednje vroči pečici.

NOVOLETNI PUNC

1/4 kg sladkorja, 1 l močnega ruskega čaja, sok dveh limon, 1 l rdečega vina, malo ruma, limonina lupinica in nekaj klinčkov. Vse skupaj dobro zmešamo, nazadnje prilijemo vroč čaj in naglo

segrejemo, da je pijača zelo vroča in takoj serviramo.

OBROČKI ZA BOŽIČNO JELKO

Testo: 20 dkg moke, 1/2 pecilnega praška, 10 dkg sladkorja, 1 zavitek vanilina sladkorja, 1 jajce, 10 dkg surovega masla ali margarine; malo marmelade.

Obliv: 10 dkg čokolade, 2 dkg surovega masla, 20 dkg sladkorja in 2 dl (približno 14 jedilnih žlic) vode.

Moko zmešamo s pecilnim praškom in presejemo na desko. V sredini napolnimo luknjo in damo vanjo sladkor, vaniljin sladkor in jajce, ter vse dobro zmešamo z enim delom moke v goste kašo. Na vrh te zmešamo na kose mrzlo maslo, ga pokrijemo z moko in vgnemo naglo iz sredine navzven testo, ki ga, če lepi, postavimo za nekaj časa na hladno. Nato testo tanko zvaljamo, izrežemo obročke, ki jih polagamo na ploščevino. Pečemo jih približno 10 minut v zelo vroči pečici. Ko so ohlajeni jih sestavimo po dva in dva in namažemo vmes z marmelado.

Za obliv omehčamo v vroči vodi ali sopeni čokolado in maslo in dobro umešamo. Sladkor in vodo skuhamo, da se pomešajo majhne kapljice z nitkami ter ga dodamo po žlicah omehčani čokoladi. S tem prevlečemo obročke.

PESTRO IN ZADIMIVO

Novo leto na morju

Ne bo odveč, če izvemo tudi kako malenkost o tem, kako praznujejo prihod novega leta mornarji. Če bi me kdo vprašal, je zapisal neki popotnik, kje bi najraje praznoval začetek novega leta, bi mu pripril odgovoril: na širokem morju, na kateri koli ladji, samo na angleški ne! Zakaj Angleži so redki mornarji, ki ne praznujejo Novega leta med plovbo. Ta dan mine zanje, kakor vsak drug, zato pa nadomestijo

sodna dostojanstvenosti za vsako ceno. Na njihovih ladjah pozdravijo mornarji prihod novega leta s takim popivanjem, da si ga je težko predstavljati.

Če ladja plove na Novega leta dan čez zemeljski ravnik, doživijo potniki posebno slavo. Po starem običaju, ki ga poznajo mornarji vseh zastav, je treba na prehodu čez zemeljski ravnik „žrtvovati“ mitološkemu bogu morja Pozejdonu, in sicer v tem smislu, da mornarja vržejo v morje. Seveda „vržejo mornarja v morje“ na čezoceanskih potniških ladjah tako, da ga sunejo v ladijski bazen, na trgovskih ladjah pa „žrtev“ polijejo z vedrom vode. Kak član posadke se za to priložnost po navadi našemu kot Pozejdon, za žrtev pa izberejo enega najmlajših mornariških častnikov, ki ga slavnostno oblečenega v trenutku, ko najmanj sluti, zgrabi nekaj mornarjev, članov Pozejdonovega spremstva. Pred vsemi potniki ga vržejo v bazen.

Zgodi se, da praznujejo mornarji na isti plovbi Novo leto po dvakrat, včasih pa niti enkrat ne. Ko se ladja, ki plove od vzhoda proti zahodu — na primer iz Jokohame ali Šanghaja proti pristanišču, na Novega leta dan znajde na 180 stopinji zemljepisne dolžine, se premakne čas tišlega dne opolnoči za štirindvajset ur nazaj. Tako je posadka naslednji dan, po prvem praznovanju Novega leta, ponovno v prazničnem razpoloženju, prvi januar pa na ladijskem koledarju prečrtajo šele po polnih dveh dneh. Čeprav obema prvima dnevioma novega leta s koledarskega stališča ni kaj očitati, mornarji vsaj po navadi praznujejo le enkrat, zato pa takrat temeljito. Dan po prvem januarju je večina navaden delavnik.

Drugače pa je, če plove ladja na isti liniji od zahoda proti vzhodu, recimo iz Costarice proti kakemu kitajskemu pristanišču. Če je ladja 31. decembra opolnoči na omenjeni dolžini, morajo člani posadke potisniti ladijske ure za 24 ur naprej, se pravi, da preskočijo prvi januar in je takoj za silvestrovim že drugi januar. Vendar pa posadka ne ostane brez ustreznega praznovanja. Novo leto praznuje ali drugega januarja ali pa po dogovoru prvi dan po pristanku v najbližjem pristanišču.

zamujeno, brž ko se ladja zasidra v kakem pristanišču.

Ne glede na koledarski datum praznujejo angleški mornarji prihod novega leta po običaju, ki je nemara prav tako star kot njihova mornarica. Poglavitni obrok, ki ga tistega dne delijo okoli pol osmih zvečer, je dobil tudi posebno ime: special dinner. Na mizi ne manjka tradicionalnih jedi nacionalne kuhinje. Med to slavnostno večerjo ne strežejo posadki trgovske ladje natakariji, temveč osebno kapitan, ki mu pomagajo mornariški oficirji.

Italijani, Nemci, Francozi in mornarji skandinavskih dežel ne trpijo zaradi pred-

Črne mačke, podkve in 99

od kdaj? od kod? zakaj?

Kar priznamo si, da se pri srečanju s črno mačko vsaj spomnimo, da velja za simbol nesreče. Od kdaj? Iz srednjega veka, ko so naši predniki verjeli, da so v črnih mačkah utelešeni hudiči in coprnice. In če se pohvališ, da te takšna nesreča še ni doletela, pa se brž ustrašiš, da

po njihovem nimajo duše — in jo tudi ne smejo dobiti.

Znana je tudi zajčja tačka, ki naj bi prinašala srečo. Ta vraža je zelo stara in izvira res še iz časov, ko so ljudje bivali po votlinah in se v prvem mraku niso več drznili na plan. Če so iz svojih jam ponoči opazovali ples dolgo-ušcev in njihovo cepetanje in bobnanje z nogo po tleh, so brž pričeli verjeti, da so zai-ci v dobrih zvezah z boginjo Lune, ki so jo častili, hkrati pa se je tudi bali.

Tudi konj je bil pri starih ljudstvih sveta žival. Ker je veljalo, da železo odganja duhove, je čisto razumljivo, da je konjska podkev pomenila močnega čar in si je do današnjih dni ohranila sloves predmeta, ki prinaša srečo.

Vsakdo od nas si zakrije pri zehanju usta z roko — pravimo, da tako zahteva dobra vzgoja, pa se je to vseeno pričelo pri vraži. V davnih časih so namreč menili, da se utegne skozi na stečaj odprta usta priti hotapiti v naše telo kakšen hudobni duh, razen tega pa so se bali, da lahko z zehanjem izdihnemo vso sapo in žalostno umremo.

Vraževnost s sveta še ni izgnila. Več kot v civiliziranih deželah jo srečamo seveda v zaostalih pokrajinah — na primer, v osrednji Afriki. Tam se ti lahko zgodi, da zaideš k plemenu, kjer ženske ne smejo jesti jeter. Po veri tega plemena namreč duša stanuje v jetrih, ženske pa

Tudi barvne vraže so med primitivnejšimi ljudstvi zelo pogostne, vendar pri nas le ne temeljijo na vražah, marveč na povsem statističnih ugotovitvah, ki se ujemajo z mnenjem psihologov. Znano je, da rdeča ali oranžna barva človeka razburja, modra in zelena pa ga pomirita. Nekaj pa je ostalo še tudi pri nas v barvah vraževnosti, ki pa si jo arhitekti v zadnjem času prizadevajo na vse načine odstraniti.

In če vas za konec povprašam še za ceno 99 šilingov — no, seveda je nastala zaradi reklame, ker je devetindevetdeset še vedno le »devetdeset« in ne »sto«. svoje korenine pa ima le v

časih, ko so bili naši predniki še tako vraževerni, da so imeli vsa soda števila za nesrečna in so bile zato vse okrogle cene »zaokrožene« navzdol. Tako so nastale tudi pogodbe na 99 let, ker ne bi šel nihče sklepaj na sto let, da ne bo nesreče.

Naš kmet pred vratmi EWG

Glasi koroške kmetijske zbornice »Der Kärntner Bauer« je v svoji številki od 9. 12. 1961 zapisalo, da je razvoj vprašanja asociacije Avstrije v EWG že tako napredoval, da mora kmetijska pospeševalna služba z vsem poudarkom obrniti pozornost kmečkega prebivalstva na vprašanja, ki so s to asociacijo povezana.

Ta ugotovitev v poročilu o konferenci uslužbencev koroške kmetijske pospeševalne službe kaže, da bo pospeševanje avstrijskega kmetijstva v bodoče usmerjeno na reševanje problemov, ki jih preden postavljata asociacija v EWG. Da so ti problemi — gledani po raznolikosti pogojev kmečkih obratov — oziroma na lego, velikost ter pogoje in trenutno razvojno stopnjo proizvodnje — zelo zamotani, ni treba posebej poudarjati. Biti pa si moramo popolnoma na jasnem, da se reševanju teh problemov ne bo mogel izogniti noben kmetovalec, kajti EWG svoj cilj »povečanja dohodka na osebo« v kmetijstvu ne bo dosegla z višjimi cenami za kmetijske pridelke in tudi ne z vidnejšim znižanjem cen kmetijskih potrebščin. Ta cilj bo dosežen le — in edino le — z osebno pripravljenostjo in usposobljenostjo kmeta, da zboljša donose svoje kmetije in da se prilagodi tržnim pogojem za kmetijske pridelke. Druge oblike za »povečanje dohodka na osebo« v kmetijstvu stališče vodilnih politikov v EWG, po katerem je treba zmanjšati število kmečkega prebivalstva, ne dopušča.

To stališče je, sicer nekoliko olepšano, tolmačil uslužbenec kmetijske pospeševalne službe tudi predsednik koroške kmetijske zbornice Gruber v svojem agrarnopolitičnem referatu na omenjeni konferenci, ko je dejal, da bo »splošno zahtevano zboljšanje agrarne strukture nujno sililo k zmanjšanju števila kmetijskih obratov in k večjemu obsegu posamezne kmetije«.

V svojem referatu je Gruber tudi priznal, da so merodajni krogi v naši državi šele pred kratkim sistematično pristopili k reševanju zelo raznolikih agrarnih problemov. Potrebno osnovo so šele dala po zakonu o kmetijstvu in njegovem vsakoletnem »zelenem načrtu« določena finančna sredstva za zboljšanje gospodarskih pogojev avstrijskega kmetijstva in njegovega uveljavljanja na evropskem trgu. Da bo prišlo v pogojih skupnega trga do zboljšanja naših cen za kmetijske pridelke, ne smemo računati, kajti sedanje cene v glavnem odgovarjajo onim, ki stopajo v EWG v veljavo.

Po tem razvoju postavlja leto 1962 naše kmečko ljudstvo in naše vasi pred zelo resne probleme. Na nas samih, na vsakem kmetu in na naših 19. novembra izvoljenih mandatarjih v kmečkih zastopstvih od kmetijske zbornice pa dol do krajevnega kmečkega odbora leži, kako se bosta naša vas in naš kmet vključila v prizadevanja kmetijske pospeševalne službe pri reševanju problemov zboljšanja produktivnosti naših kmetij, njihovega tržišča in njihove agrarne strukture. Nihče namreč ne sme prezreti, da smo v takoiimenovanem »Notstandsgebietu« zaradi večdesetletnega načrtnega gospodarskega zapostavljanja domači kmečki ljudje še vedno največja žrtev njegove zaostalosti. Tudi ne sme nihče prezreti, da doslej še nikakor nismo bili deležni onega pospeševanja, ki ga uživa obrt in industrija. Zato moramo v prihodnjem letu na podlagi najširše enotnosti povzdigniti svoj glas neumorne brige zato, da v takem razvoju ne bomo pri pospeševanju kmetijstva znova pozabljeni, temveč, da bomo dosegli končno nam že davno pripadajočo izdatno pomoč v reševanju naših več kot prečih kmetijskih problemov. (bl)

Pomoč kmetijstvu še zdaleka ne zadostuje

V razpravah o državnem proračunu za leto 1962 je bilo v zadnjem času mnogo govora o položaju kmetijstva v naši državi. Med drugim je bilo ugotovljeno, da je narodni dohodek leta 1956 znašal 86,5 milijarde šilingov, delež kmetijskega prebivalstva na tem dohodku pa 12,1 milijarde šilingov ali 13,5 %. Leta 1960 je narodni dohodek dosegel 118,5 milijarde šilingov, delež kmečkega prebivalstva na njem pa komaj 13 milijard šilingov, kar odgovarja le 11 % narodnega dohodka.

Zaostajanje kmetijskega prebivalstva na udeležbi na narodnem dohodku je očitno. Sicer se pri nas mnogo govori, da daje država kmetijstvu že dalekosežno pomoč v obliki najrazličnejših subvencij, vendar ta pomoč še ni om-

lila vedno bolj kritičnega položaja kmetijstva, niti ni v skladu s pomočjo, ki jo svojemu kmetijstvu nudijo druge države. Tako n. pr. od kmetijskih subvencij odpade

	na državljane šil.	na kmet. prebivalca šil.
na Holandskem	456.—	7.104.—
na Norveškem	396.—	2.808.—
v Angliji	318.—	16.080.—
v Franciji	246.—	2.196.—
v Švici	246.—	2.808.—
v Avstriji	186.—	1.404.—

Pomoč kmetijstvu je pomoč za zboljšanje življenjskih pogojev kmečkega prebivalstva, pomoč za njegovo sorazmerno udeležbo na narodnem dohodku, ki bi morala ustrezno številu kme-

čijskega prebivalstva v državi znašati vsaj 20 % skupnega narodnega dohodka.

Od take pomoči pa smo v naši državi še močno oddaljeni. S strani kmetijskih zastopstev so potrebna še vztrajna prizadevanja za ustrezno razumevanje pri ostalih gospodarskih in političnih skupinah naše države. Le-te morajo razumeti, da kmečki ljudje ne morejo in ne smejo biti večno tisti, ki edini doprinesejo žrtve v korist skupnosti.

Mlečni avtomati pri nas in drugod

Pred kratkim je v 17. dunajskem okraju pričel obratovati prvi mlečni avtomat. Če vržeš vanj 1 šiling, dobiš četrta litra mleka v moderni papirnati čaši. V sporočilu o obratovanju tega avtomata je rečeno, da je na Dunaju bilo doslej vloženih 52 prošanj za postavitev teh »tihih prodajalcev mleka«. Od teh je bilo doslej 21 pozitivno rešenih in 15 odbitih. Tudi po zveznih deželah je težnja za takimi avtomati, vendar je z realizacijo računati šele po izkušnjah na Dunaju.

V Angliji so mlečne avtomate pričeli postavljati že pred 5 leti. Sedaj jih dela že nad 4.000! Samo v zadnjem letu se je njihovo število povečalo za okoli 900. Za mlečne avtomate se poteguje zlasti industrija, ki je prišla do spoznanja, da mleko ne veča le delovno sposobnost in odpornost proti obolenjem, temveč mlečni avtomati pomagajo tudi manjšati zamujeni čas vsled hoje delavcev v kantino. V neki tovarni s 450 delavci so z dvema mlečnima avtomatoma povečali mesečno storilnost za 2.000 ur.

Podobno si utirajo mlečni avtomati pot v tovarne v vseh modernih industrijskih državah. Čemu potem pri nas še čakanje, kako se bodo mlečni avtomati obnesli? Izkušnje drugod vendar dovolj jasno govorijo, da bi se jih industrija tudi pri nas lahko poslužila. Saj denarja ji gotovo ne manjka.

Število kmetijskih obratov se manjša

V zadnjih 10 letih se je število kmetijskih obratov v naši državi zmanjšalo za 30.057 ali 7 %. Leta 1960 so našli le še 399.543 kmetij, medtem ko jih je 1951 bilo še 429.620.

Najbolj vidno nazaduje število kmetij v Vorarlbergu. Tam jih je za 17,3 % manj kot leta 1951. Tudi na Nizkem Avstrijskem njihovo število z zmanjšanjem za 12,2 % močno nazaduje. Najmanj je doslej ta val zajel pretežno kmetijski dežel Salzburg (—1,8 %) in Tirolsko (—2,8 %). Na Koroškem, kjer so 1951 našli še 33.462 kmetij, je število padlo za 1.087 ali 3,2 %.

Še enkrat:

Pitajmo mlade bike namesto volov

Ravnatelj za živinorejo v koroški kmetijski zbornici, dr. Körber, je pred kratkim objavil članek, kjer je načel vprašanje pitanja bikov in volov. Sicer smo to vprašanje na tem mestu že večkrat načeli in obravnavali in tudi prinesli vrsto dokazov, da rentabilnost pitanja volov (tudi mladih) zaostaja za rentabilnostjo pitanja mladih bikov. Ker tudi dr. Körber prihaja do istih zaključkov kakor mi, hočemo tem potom to vprašanje še enkrat razčistiti.

Na osnovi položaja na trgu je potreben močnejši in nageljši prehod od pitanja volov na pitanje bikov. Pitanje volov je mogoče na meji rentabilnosti držati le s pomočjo subvencij ali premij za pitanje. Za te subvencije pa že v kratkem ni več izgledov, ker so popolnoma neupravičene.

Kmetovalcem zaradi tega znova priporočamo, da za lažjo odločitev za prehod od pitanja volov na pitanje bikov upoštevajo,

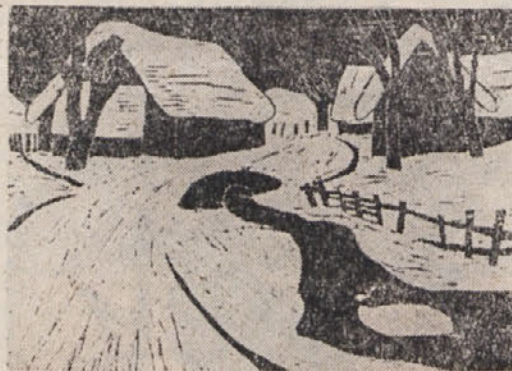
• da se vol počasneje pita, da več požre in da je njegovo meso masnejše od bikovega;

• da je bicek, ki v 20 mesecih starosti doseže težo 600 kg, na trgu najbolj zahtevana in najbolj plačana klavna žival;

• da to težo ob sodobni vzreji v 20 mesecih lahko dosežemo z izredno domačo krmo, z dobrim, na beljakovinah bogatim senom in s silažo ali zeleno krmo.

Kako nujen je na Koroškem prehod od pitanja volov na pitanje mladih bikov, sledi že iz tega, da je pri nas število volov še vedno večje od števila bikov do 2 let starosti. V državnem me-

Werner Berg:

Zimski večer na vasi (lesorez)

• da za staro masno meso nikoli ne izkupimo toliko kot za mlado sočno, a pušto meso;

• da nas prirastek pri mladih bikih najmanj stane in da le-ti krmo najbolj in najhitreje izkoriščajo in plačajo;

rilu pa je položaj ravno obraten. V zadnjih 4 letih se je število bikov do 2 let starosti povečalo od 64.467 na 104.725 glav, število volov, ki znaša le nekaj nad 40.000, pa je padlo za okroglo 40 %. Prav to dejstvo pa je najboljše potrdilo našega priporočila.

CLAUS EIGK:

dan nič

28

Mundus se je zbral in z nočnim daljnogledom stalno ugotavljal, ali je smer poleta pravilna. Opazil je, da so od prave smeri nekoliko odstopili. Vžgali so majhen, skoro neslišen motor, ki je vrnil balon spet v pravo smer.

Pragozda pod seboj niso mogli dobro razločiti, videli so le enolično, temno gmoč. Samo tu pa tam so včasih zablisnile gladine rek ali močvirnih lagun. Ko so se spustili nižje — višinom je pokazal okoli sto metrov — se je v čisti višinski zrak vmešal vlažen, zatohel dih pragozdnega pekla. Čigar nevarnostim so se tako sijajno izognili. Pot, ki so sedaj zanj potrebovali samo nekaj ur, bi peš prehodili komaj v tednu dni.

Čedalje bolj se jih je pričelo polasčati vznemirjenje ob bližnji pustolovščini. Vsaka minuta jih je približevala cilju.

Izkazalo se je, da so hitrost poleta in približno razdaljo dokaj natančno preračunali. Komaj so se zableščale prve svetle proge na vzhodnem nebu, so opazili pod seboj reko, ob kateri so se kak kilometer naprej pokazali griči skrivnostnega mesta. Nemudoma so morali pristati, kajti dnevna luč jih nikakor ni smela najti v zraku!

Plavali so tik nad drevesnimi vrhovi pragozdne divjine. Pristati sredi gozda ni bilo preprosto in bržkone nič manj težavno, kakor je bilo vzleteti z viharne gorske planjave.

Toda sreča jim je bila mila. Z višine približno petdeset metrov so nenadoma blizu levega rečnega brega zagledali večjo gozdno jaso. Mundus je bliskovito po-

tegnil ventilsko vrv, balon je malce uplahlil in se naglo spustil proti jasi.

Tla so se jim naglo bližala. Še deset, pet, tri metre — potem je Mundus skočil iz košare in večje privezal sidrno vrv k debelemu drevesu.

Možje so s skupnimi močmi potegnili balon tako nizko, da je košara plavala le meter nad tlemi. Zatem so ga krepko pritrdili. Mogočna drevesa okoli jase so ga visoko preraščala in tako varno skrivala pred radovednimi pogledi nepoklicanih oči.

Možje so se olajšano oddahnili. Prvi del pustolovščine, ne se je vsekakor posrečil. Nepričakovano naglo so prispeli v srce pragozda — prav k skrivnemu mestu Ipsilonu.

SKRIVNO MESTO IPSILON

Malo zatem je vzšlo sonce. Ogledali so se naokoli in videli, da so bili pristali na veliki, neenakomerno omejeni jasi.

Šele sedaj so spoznali, kako hudo neprehoden je pravzaprav pragozd. Gosť zapredek vitic, lian, bradovca in mahovja je zapiral pogled v temačno gozdno divjino, v kateri so prežale neštete nevarnosti in skrivnosti. Vlažni dih z izparinami nasičenega zraka jim je legel na pljuča ko kosmičasta vata. Lahko so si čestitali, da so se na tako genialno preprosto način izognili težavam napornega prodiranja po pragozdu!

Železno miren, kakor da ga ta dan čaka le prijeten sprehod, je Mundus predlagal, naj bi najprej pozajrkovali. Potem se je počasi in skrbno obril ter šele zatem poklical oba tovariša na posvet.

Posvetovanje je bilo hitreje končano kakor britje. Najvažnejše je bilo ugotoviti, kaj se pravzaprav skriva ob reki za griči in pragozdno goščavo. Utegnilo bi se prime-

riti, da so bile njihove domneve napačne. V takem primeru bi bilo potrebno ukrepati drugače. Pri balonu je moral ostati en mož; ker sta pa oba hotela spremljati Mundusa, je, kakor zmeraj v takih primerih, odločil žreb. Sreča je izbrala novinarja Normana in pilota Walterja je moral ostati na jasi.

Menili so, da se glavnina vtem že odpravlja na pot, bržkone pa iz San Juana še ni odšla. Walterjeva naloga je bila vzpostaviti z njimi po radiu zvezo in jim natančno popisati mesto, kjer se sedaj mudijo. Med njuno odsotnostjo naj bi po možnosti zvezo z njimi obdržal.

Mundus in Norman sta se zatem preoblekla. Obržala sta samo srajco in hlače, na noge pa sta si potegnili visoke kanadske škornje iz medvedovine; obuvale je bilo za hojo po nevarnem pragozdu nadvse primerno. Proti nevarnemu tropskemu soncu sta se zavarovala s širokima slamnikoma, proti drugačnim nevarnostim pa z browningama in z nepogrešljivima machetama.

Slovo je bilo kratko. Kaj natečnega se tako niso mogli dogovoriti. Walter je moral pač počakati, kaj se bo zgodilo.

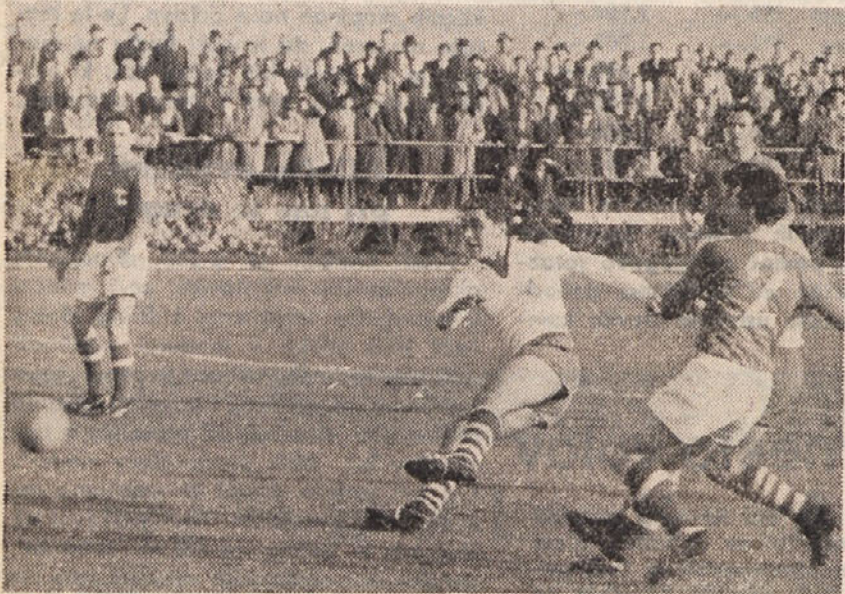
V nekaj minutah sta prispela na breg bližnje reke. Kazalo je, da jo bo najbolje takoj prebresti. Na drugo stran sta morala priti tako ali tako, ker so ležali skrivnostni griči na desnem bregu.

Deroča reka je bila kakih petdeset metrov široka in očitno precej globoka. V teh krajih pogostih krokodilov — kajmanov — na tem mestu nista opazila. Vrgla sta v vodo nekaj kamnov, da bi preplašila živali, ki so morda dremale v vodi. Nič se ni zgodilo.

Browningov in streliva nista smela zmočiti, zato sta stvari položila na glavo in trdno poveznila čeznje klubka. Za ostalo se ni bilo bati. Pagnala sta se v vodo in s krepkimi zamahi splavala na nasprotni breg.

Pogled nazaj in naprej

Na športnem „bojišču“ pride vsako leto ob prehodu od jeseni na zimo do časovno pogojene preorientacije od tako imenovanega poletnega športa na zimski šport. Medtem ko prej močno prevladuje nogomet, je v teh tednih že potisnjen več ali manj v zatišje in le tu in tam je še slišati o kakšni nogometni tekmi. Zato pa zdaj po vsej črti vladajo športne panoge, ki jih omogoča sneg in led — predvsem sta to, če izvajamo nekaj drugih, ki pa pri nas niso tako razširjene hokej na ledu in smučanje. Naj bo zato tokrat, ko hočemo pogledati malo nazaj in malo naprej, govora o teh treh panogah, namreč o nogometu, ki nas je navduševal zadnje mesece, in o hokeju na ledu ter smučanju, o katerih je danes vedno več govora.

NOGOMET se je več ali manj poslovil in odstopil mesto zimskemu športu. — Na sliki prizor iz letošnje tekme Koroška-Slovenija v Celovcu.

NOGOMET

Evropski vrh: Avstrija, Sovjetska zveza in Jugoslavija

Letošnja nogometna sezona je pokazala, da je avstrijski nogomet na najboljši poti, da se uvrsti med najboljše svetovne enajstorice. V evropskem okviru si je letos vsekakor priboril — čeprav neoficijno — vodilno vlogo in se danes, ko je govora o evropskem nogometu, Avstrija imenuje še pred Sovjetsko zvezo, čeprav le-ta nedvomno spada med vodilna moštva na svetu, še posebno pa v Evropi. Zato je le škoda, da se Avstrija ne bo udeležila svetovnega prvenstva, ki bo prihodnje leto v Čileju, ker bi imela tam najlepšo priložnost, da dokaže, če so bile letošnje zmage proti vodilnim ekipam več ali manj le sreča, ali pa res rezultat pomembnega koraka naprej.

Dejstvo pač je, da je avstrijski nogomet letos slavil lepo število zmag proti najboljšim reprezentancam Evrope, le v Zagrebu ga je doletelo bridko razočaranje, ko je moral vzeti na znanje, da tudi drugi igrajo dober nogomet. Z zmago nad Avstrijo pa je Jugoslavija utrdila svoj ugled kot olimpijski zmagovallec in se uspešno uvrstila na vrh evropskega nogometa.

Naj ob tej priložnosti spregovorimo še nekaj besed o našem domačem, slovenskem nogometu — namreč o enajstorici iz St. Janža v Rožu.

Šentjansko moštvo je letos šele drugič nastopilo v boju za točke, zato je razumljivo, da še ni dovolj homogeno in se kažejo še precejšnje razlike v kvaliteti posameznih igralcev. Nekaterim mladim igralcem še manjkajo izkušnje in tehnika, ven-

HOKEJ NA LEDU zdaj privablja tisoče gledalcev v ledeno areno. — Slika nam kaže utrinek iz srečanja celovškega KAC z ekipo iz Kitzbühla.

dar skušajo to pomanjkljivost izenačiti z večjo mero borbenosti. V odločilnih tekmah smo pogrešali pri nekaterih igralcih potrebno samozavest, ki pa v vsakem športu poleg tehnike odločilno vpliva na potek tekmovanja. Pa tudi prave tehnike še ni bilo opaziti, kar bi lahko opravičilo s tem, da manjka ekipi zaradi različne zaposlenosti članov zelo koristni skupni trening, ki je prav v tej panogi športnega udejstvovanja neobhodno potreben. Kljub tem pomanjkljivostim pa je pričakovati, da bo šentjanska enajstorica v bodoče poskrbela še za marsikatero veselo presenečenje.

Z mski odmor bodo šentjanski športniki izkoristili za udejstvovanje v smučanju, saj je znano, da je bil v St. Janžu že pred enajstimi leti osnovan tudi smučarski klub, katerega delovanje pa so v zadnjih letih močno ovirale nezadovoljne snežne razmere.

HOKEJ NA LEDU

Kdo bo državni prvak?

Avstrijske hokejske ekipe so se za borbo v okviru državnega prvenstva tudi letos dobro pripravile. Odigrale so celo vrsto tekem z najrazličnejšimi inozemskimi moštvami, pa tudi medseboj so že pomerile svoje sile. Vendar ta uvod zaenkrat še ne omogoča pravilne presoje posameznih ekip, ker so v dosedanjih srečanjih skoraj brez izjeme igrali odločilno vlogo Kanadčani (nekateri ekipe jih imajo kar po tri ali štiri), od katerih pa bo pri prvenstvu smel nastopiti v vsakem moštvu le po eden. Torej bodo izidi posameznih tekem v pretežni meri odvisni od domačinov in njihove igre, ki pa razen malenkostnih izjem še precej zaostaja za blestečo tehniko Kanadčanov.

SMUČANJE bo v prihodnjih mesecih šport številka ena. — Avstrijec Pepi Slegler je že v zadnji sezoni veljal za enega najboljših smučarjev v Evropi.

SMUČANJE

Dažljivo mladinsko prvenstvo v smučarskih skokih bo na novi skakalnici v Zahomcu

Kakor St. Janž predstavlja športno udejstvovanje koroških Slovencev v letnem športu — nogometu, tako igra podobno vlogo v zimskem športu Zahomec. V vrsti slovenskih športnikov iz Zahomca sta posebno smučarska skakalca Tine Wiegeler in Janko Zwitter s svojimi zmagami v zadnji smučarski sezoni vzbudila zanimanje široke javnosti. Največji uspeh slovenskih smučarskih smučarjev na Koroškem pa predstavlja nedvomno naslov koroškega mladinskega prvaka, ki ga je osvojil Janko Zwitter.

V letošnji jeseni so Zahomčani po načrtih pokojnega konstruktorja svetovno znanih skakalnic v Planici ing. Bloudka zgradili novo skakalnico, ki odgovarja predpisom FIS in na kateri bo v letošnji smučarski sezoni izvedeno tudi deželno mladinsko prvenstvo Koroške v smučarskih skokih. Vsekakor lepo priznanje marljivim športnikom v Zahomcu, katerim tudi v bodoče želi-

mo, da bi se uspešno uveljavljali tako doma kakor tudi na prireditvah drugod.

Sicer pa avstrijski smučarji, ki so dolga leta veljali za »svetovno silo«, v novo sezono ne stopajo z najboljšimi izgledi. Minili so časi »zlatega« Sailerja in tudi druga nekdanja slavna imena na področju smučarskega športa vedno bolj izgubljajo na svojem slovesu. V smuku in slalomu blestijo danes Francozi, v smučarskih skokih pa je čedalje pogostejše slišati o uspehih Nemcev, posebno iz Vzhodne Nemčije, pa tudi Sovjetska zveza je napravila na tem področju pomemben korak naprej. Morda se bo položaj spet spremenil v korist Avstrije, ko bodo v prve vrste stopile danes še mlade sile, med katerimi je kar precej dobrih talentov. In ni izključeno, da se bo takrat spet pojavilo ime kakšnega Avstrijca, ki bo kot svoječasno Toni Sailer veljal za nepremagljivega gospodarja na sneženih planjavah.

Tja sta prispela naglo in brez težav. Mokra obleka ju ni motila, saj se je bližala poldanska vročina, ki ju bo hitro osušila. Vrečka s hrano vode ni propustila.

Odšla sta vzporedno z bregom ob reki navzdol. Kakor sta že pričakovala, je bila pot silno težavna. Pogosto sta si morala z ostrima machetama dobesedno sekati prehode skozi goste goščavje. Sicer pa to spet ni bilo tako slabo; ko bi namreč našla izhajeno pot, si gotovo ne bi upala tako brezskrbno hoditi po njej. Vzlic temu sta malo govorila in tudi sicer skušala čim bolj neslišno prodirati skozi goščo.

Čim bliže cilja sta bila, tem previdnejša sta postajala. In prav sta ravnala, kajti nenadoma sta zagledala pred seboj ljudi!

Izza vzorno grajenega pomola, ki sta ga malone spregledala, je šinil moderen, ličen motorni čoln in odbrzel po reki navzgor, torej v nasprotni smeri, kakor sta prodirala onadva. V njem sta sedela dva belca in trlje Indijanci. Na pomolu sta ostala dva moža; nekaj časa sta gledala za hitrim vozilom, potem pa sta se počasi obrnila in odšla.

Takoj zatem ju je presenetila glasna godba, ki je hrupno zadonelala skozi pragozd. Očitno jo je prenašal velik zvočnik.

„No, vendar!“ je zašepetal Mundus. „Bencinski smrad in hrup aparatur. Bližamo se civilizaciji!“

„Tole je brzokone Ipsilon!“ je razburjeno pripomnil Norman.

„Prav gotovo! Vsekakor je pred nama večja človeška naselbina. Ker pa v teh gozdovih ni ničesar uporabnega razen plemenitega lesa in orhidej ter se navadni, mirni zemljani v takih krajih ne naseljujejo, utegne biti to edino prestolnica mojega vrlega Borriesa!“

„Torej smo na cilju.“

„Da in ne. Zdi se mi namreč, da se bodo težave šele začele. Dobro, da smo na to že od začetka pripravljeni! Naprej!“

Čedalje previdneje sta se moža plazila skozi gosto podrast. Toda že čez nekaj minut se jima je postavila čez pot neprehodna ovira. Pred njima se je dvignila gosta, kakih 20 metrov visoka trnova živa meja. Vlekla se je od reke in se na desni strani zgubljala v pragozdu.

Trnova stena pa je bila suha, kar sta spoznala po rjavorumeni barvi goste prepletenega vejčja. Med goste posajenimi orjaškimi kaktusi, katerih dolge bodice so štrlele naokrog kot bodala, je bila vpletena gosta zmeda bodečih in trnovih rastlin, tako prepletenih med seboj, da jih nikakor ne bi bilo mogoče razmakniti. Pregrada je bila brzokone nekaj metrov debela, tako da ni bilo misliti, da bi se mogla prebiti skozi njo. Tak rastlinski zid bi lahko prebilo le mnogo dobro opremljenih mož, a še tedaj jim ne bi šlo lahko od rok. Gotovo pa je, da bi tak ali podoben poskus takoj priklical branilce.

Mundus je spoštljivo opazoval sijajno obrambno napravo.

„Poglejte, prosim, tudi Borries je podobno kakor jaz spremenil nadlogo v koristno čednost! Kar je pri nas antarktična ledena puščava, je tukaj pragozd s vojimi naravnimi ovirami. Zelo spretno se je zavaroval, moram reči! Tod skozi ne prodre nihče. Upam pa najti kakšno vrzel. Brzokone se ta trnov zid vleče okoli vsega mesta. Poglejmo!“

Odšla sta ob samem zidu dalje proti desni. Hoja je bila precej lažja. Brzokone so tod pogosto hodili stražarji, ki so nadzirali zunanjo stran trnovega obzidja. V gozdni podrast je bilo dovolj predorov, ki so bili le deloma na novo zaraščeni.

Moža sta morala biti zato še posebno previdna. Tiho kakor zalezujoča Indijanca sta se plazila med rastlinjem, včasih prežeče obstala in spet odšla neslišno dalje.

Zid se je polagoma zaokrožil. Po zvokih, ki sta jih slišala skozenj, po glasnem vpitju, smehu in igranju zvočnikov sta sklepala, da leži notri zelo razsežna naselbina, skratka mesto Ipsilon.

Sledila sta velikemu loku zidu in menila sta že, da bosta na koncu polkroga zopet zadela ob reko, ko sta opazila nekaj drugega.

Izpod velikega loka v zidu je tekla v pragozd lepa avtomobilska cesta Peljala je naravnost proti severu.

„Smo že bliže stvar!“ se je zadovoljno nasmešnil Mundus. „Razen vodne poti morajo imeti končno tudi kopenske poti! Tudi to si moramo zapomniti!“

Zavila sta na desno in odšla ob cesti proti severu, torej stran od naselbine, da bi ugotovila kam pelje.

Ker so gozd ob cesti očitno izsekavali, pot ni bila preveč težavna. Morala sta se silno paziti, da ju ne bi kdo nenadoma presenetil. Čez kake četrt ure sta zaslišala brnjenje avtomobila. Bliskovito sta se skrila za debelo drevesno deblo. Po cesti mimo njiju je švignil velik odprt avto. Odbrzel je proti skrivnemu mestu.

Med potniki je Norman razburjen opazil Texa Leuwenhouta. To je bilo poslednje potrdilo. Bila sta na cilju!

„Najraje bi mu lopovu na mestu pognal svlnca v črepinjo!“ je besno zaškrta.

„So še hujski lopovi!“ je pomirljivo dejal Mundus. „Ne prekipavajte! Važnejše stvari so pred nama. Leuwenhout nama ne uide!“

Odšla sta dalje.

(Nadaljevanje sledi)

Vesele praznike in srečno novo leto želijo

Za vsak okus nekaj

Tudi med antikvaričnimi knjigami boste našli po najnižji ceni lepe stvari. Poslužite se torej antikvariata knjigarne „Naša knjiga“.

„Slovenske večernice“

Številke 46, 51, 57, 68, 69 in 72 „Za pouk in kratek čas“

- štev. 58: Uporniki
- štev. 60: Življenja trnjeva pot
- štev. 61: Novo življenje — V samoti
- štev. 62: Pisana mati
- štev. 66: Vislavina odpoved
- štev. 73: Sorodstvo v prvem členu
- štev. 74: Takšni so! — Begunka
- štev. 75: Peter Pavel Glavar
- štev. 78: V graščinskem jarmu
- štev. 79: Peklena svoboda
- štev. 80: Vest in zakon
- štev. 81: Višarska polena
- štev. 82: Domačija ob Temenici
- štev. 83: Umreti nočejo!
- štev. 84: Stražni ognji
- štev. 85: Beli menihi
- štev. 86: Izobčenci
- štev. 87: Štiški svobodnjak
- štev. 88: Štiški tlačan
- štev. 89: Lovrač
- štev. 90: Izgnani menihi
- štev. 91: Izum
- štev. 92: Pravica do življenja
- štev. 93: Mlinar Bogataj
- štev. 94: Južna zvezda
- štev. 95: Štiri zgodbe
- štev. 96: Dom v samoti
- štev. 98: Opustošena brajda — Stari grad

Vsak zvezek, broširan, samo 3 šilinge!

„Mala knjižnica“

- Pessis: O eksistencializmu
- Čopić: Svetli osel in druge zgodbe
- Kalan: Otrok
- Andrić: Popotovanje Alije Džerzeleza — Most na Žepi
- Zogović: Njegoševa pesnitev o borbi in svobodi
- Gogolj: Povest o tem, kako sta se sprla Ivan Ivanovič in Ivan Nikiforovič
- Aragon: Smrček — Dobri sosede
- Kleist: Michael Kohlhaas
- Zola: Napad na mlin
- Novak: Socialne podobe
- Jovkov: Ko bi mogle govoriti
- Voltaire: Zadig
- Diderot: Rameaujev nečak
- Kupin: Olesja — Gambrinus
- Šimunović: Alkar
- Iwaszkiewicz: Mlin ob Lutynji — Stara opelarna
- Steinbeck: Ljudje in miši
- Rolland: Pogled v glasbeno umetnost
- Štancovič: Ovenela roža
- Klopčič: Divji gm
- Tolstoj: Gospodar in hlapec
- Baring: Neutešen spomin

Posamezni zvezki, broširani, stanejo od 2 do 14 šil.

„Dobra knjiga“

- Balzac: Polkovnik Chabert
- Zulawski: Na srebrni obli
- Zupanc: Mlini stoje
- Bromfield: Prišlo je deževje, 1. in 2. del
- Bojer: Erik Evie
- Serao: Črna republika
- Coolen: Vas ob reki
- Jacobsen: Borba z bogovi
- Welze: Na zlatem severu
- Timmermanns: Hematov rod
- Pirandello: Pokojni Matija Pascal
- Loekken: Zmaga Klavsa Bjerga
- Ravljien: Mrtvi ognjenik
- Jacobsen: Marija Grubbejeva
- De Kruif: Borci proti smrti
- Keller: Ljudje iz Seldwyte
- Stone: Mornar na konju

Posamezna knjiga broširana 8, v polplatno vezana 16 šil

Tudi vse druge knjige, časopise in revije vam preskrbi knjigarna

„Naša knjiga“

CELOVEC, WULFENGASSE

CARIMPEX

CELOVEC - KLAGENFURT

Gabelsberger Straße 24, tel. 24-98

UVOZ - IZVOZ - TRANZIT

Vsem odjemalcem vesele praznike ter srečno novo leto

Radio - Elektro KREUTZ

Celovec - Klagenfurt St. Ruprecht Straße

HAFNEREI

Max Krobath's Wwe.

Klagenfurt, Pfarrplatz 2

HOCHÖFEN - FLIESSEN - REPARATUREN

Zadovoljne
božične praznike
in mnogo uspehov v
novem letu želi

TRGOVINA S KMETIJSKIMI IN
GOSPODINJSKIMI STROJI

Johan Lomschek

Tihoja št. 2

POSTA DOBRLA VAS (EBERNDORF)

TELEFON 0-42-37 246

Podjetje za električne instalacije
vseh vrst in izdelavo modernih
stikalnih naprav
molzne naprave Alfa - Dahlia

STROKOVNA
ELEKTROTRGOVINA

**Ing.
T. Schlapper**

Št. Jakob v Rožu

želim vsem odjemalcem in naročnikom
vesele božične praznike in
srečno novo leto

Bodenbeläge - Teppiche - Läufer -
Bettumrandungen - Bodenpflegemittel

Alles in größter Auswahl im Spezialgeschäft

ORASCH Erben

Klagenfurt, Prosenhof (neben Prechtl Kino)
und 8.-Mai-Straße 5

Druckerei
Klischeeanstalt

Roman Ritter

Papierhandlung

KLAGENFURT

Burggasse 8, Telefon 21-08

Vesele praznike in srečno Novo Leto

tesarski mojster

Valentin Krof

Pliberk - Bleiburg

Vsa v tesarsko stroko spadajoča dela v zadovoljstvo vseh naročnikov

Električne napeljave, instalacije in vsa pravila strokovno in po ugodnih plačilnih pogojih

ELEKTRO-TRGOVINA

Michael Hollauf

PLIBERK - BLEIBURG

Vesele božične praznike in
srečno novo leto 1962 z željo
za dobro sodelovanje tudi v
bodoče

Erwin Münch

trgovina z drvni
in premogom

Celovec - Klagenfurt

Villacher Straße 187

Zadovoljne božične praznike in uspešno Novo leto

AVTOBUSNO PODJETJE

Štefan

Sienčnik

DOBRLA VAS

telefon (0-42-36) 219

Izleti v tu- in inozemstvo

VSE ZA PLESKANJE

lake - barve - čopiče - kakor vse za gospodinjstvo

dobro in najceneje pri

Barve Kikel

Celovec
Bahnhofstr. 1

Št. Vid ob Glini
Klagenfurter Str. 35

Zadovoljne praznike in uspehov polno novo leto

Vse najboljše za praznike in Novo leto želi vsem svojim gostom

Espresso Titz

CELOVEC - KLAGENFURT, Lidmanskyygasse 15

National

Splošna zavarovalna
delniška družba

Zavarovalni zavod Zveze slovenskih
zadruge in Slovenske kmečke zveze

vse vrste zavarovalnin

**CELOVEC
KLAGENFURT**

Lidmanskyygasse 9, tel. 23-07

Zadovoljne praznike in uspehov polno
Novo leto!

Zadovoljne praznike in uspehov
polno novo leto

RESTAVRACIJA

„Volkskeller“

Celovec - Klagenfurt

Bahnhofstraße

RADIO CELOVEC

Slovenske oddaje

Nedelja, 24. 12.: 7.30 Duhovni nagovor. — Glasbena božična darila.

Ponedeljek, 25. 12.: 7.30 Duhovni nagovor. — Glasbena božična darila.

Torek, 26. 12.: 7.30 Glasbena božična darila.

Sreda, 27. 12.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — Hišna imena v okoliših nekdanje humpertke graščine.

Četrtek, 28. 12.: 14.15 Poročila, objave. — 25 minut za prijatelje papev in jazz.

Petek, 29. 12.: 14.15 Poročila, objave. — Pogled v sodobno svetovno literaturo: Ob prepadu.

Sobota, 30. 12.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.25 Zdaj smo delo dokončali...

Vesele praznike in srečno novo leto želijo

Vsem delavcem, odjemalcem
in prijateljem
prijetne praznike in obilo uspeha
v novem letu želi

TESARSTVO

Gasser

BILČOVŠ

TELEFON (0-42-28) 24-19

KROJAŠTVO
Blaž Opetnik

ČEVLJARSTVO

Gregor Opetnik

Prizadevali se bomo, da boste pri obeh
vrstah zadovoljni tudi v bodoče. Vo-
ščimo in želimo vesele praznike in srečno
novo leto!

MODNI SALON

Haderlap

CELOVEC — KLAGENFURT

Tarviserstr. 100, tel. 21-23

PRIPOROČAM KVALITETNO BLAGO VSEH VRST.
MOŠKO PERILO, KRAVATE IN RAZNE DRUGE
TEKSTILIJ

Prijetne
praznike
ter srečno
in
uspehov polno
novo leto

želi svojim naročnikom in se priporoča za naprej

tiskarna Drava

Borovlje

Prijetne praznike in srečno, boljše
novo leto 1962!

Dr. Matko Scharwitzl in sinova, Dunaj

STADTGARAGE

FRANZ LIEGL

Autoreparaturen
Wasch- und
Schmierstation

KLAGENFURT

Völkermarkter Ring 14

Tel. 51-08

Našim pevkam in pevcem, malim in velikim,
širok naše zemlje vesele praznike
in srečno leto 1962!

Pevovodje SPZ in SPD

Vsem cenjenim odjemalcem,
gostom in prijateljem želi
vesele praznike in srečno
novo leto

Janko Ogris

trgovina in gostilna
V BILČOVŠU

Prijetne praznike
in uspešno novo leto

Gostilna pri „Tišlarju“

DRUŽINA GABRIEL

Št. Janž v Rožu
pošta Svetna vas

Letos smo kupovali in tudi v bodoče bomo
v domači trgovini

Kaufhaus Franz Kraut

PLIBERK — BLEIBURG

kjer nam postrežejo s kakovostnim blagom po
zmernih cenah ter je bogata izbira najrazlič-
nih potrebščin

Trgovina želi vsem odjemalcem prijetne
praznike in uspešno novo leto!

Vsem cenjenim odjemalcem, znancem
in prijateljem želi

Gašper Ogris-Martič

trgovina v Bilčovsu

vesele praznike in srečno
novo leto

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto 1962 želijo vsem prijateljem,
odjemalcem in gostom

lastniki in nastavljeni

PODJUNSKETRGOVSKE DRUŽBE

bratje Rutar & Co. Dobrla vas

ter trgovskih in gostilniških podjetij RUTAR v Žitari vasi, Št. Vidu, Dobrli vasi in podružnic: Selo
ob Klopinskem jezeru, Lovanke, Mokrije, Žamanje, Dvor pri Pliberku in Globasnica

Krojaštvo

Janez Weiss

ŠT. JANŽ V ROŽU, TEL. 224

Podružnica Celovec
Kinkstr. 60a, tel. 40-8-97

Vesele praznike in uspešno novo leto vsem
Slovincem, posebej pa še članom, prijateljem
in dobrotnikom želi

Klub slov. študentov na Dunaju

Vsem odjemalcem vesele praznike in
srečno novo leto!

Breznik & Co.

veletrgovina z vinom — CELOVEC

ŠIRITE **vestnik**!

Krischke & Co.

Celovec - Klagenfurt

8.-Mai-Straße 3 Neuer Platz 12

Vam želi prav vesel božič
in mnogo sreče v novem letu

Vsem zvestim gostom vesele praznike
in srečno novo leto

MARICA IN MARA

Gostilna Obir
CELOVEC, GASOMETERGASSE 10

Vesele praznike in srečno Novo leto!

Odvetniška pisarna dr. Miller, Celovec

Vesele praznike in mnogo uspehov v letu 1962
družina Inž. Čistimir Bauer, Šmohor

Dobro možko obleko pri

GAPP

specialna trgovina za moške
CELOVEC, Karfreitstr. 3

Karl Prinčič

CELOVEC, STERNALLEE

želi vsem svojim odjemalcem vesel
božič in uspešno novo leto 1962

Vesele božične praznike
in srečno novo leto

Franc Schnabl

• Les,
• furniji
• in trgovina lesnih plošč

CELOVEC — KLAGENFURT

Bahnhofstraße 38 B, telefon 48-86

Vsem našim odjemalcem pristrčne božične in novoletne pozdrave!

PLACH STOFFE

Celovec - Klagenfurt